

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Видає Український Народний Союз

— SVOBODA —

Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА \$1.00

РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

ONCE A WEEK

PRICE \$1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 25 ВЕРЕСНЯ 2009 РОКУ ЧИСЛО 39

VOL. CXV

FRIDAY, SEPTEMBER 25, 2009

No. 39

Зустріч В. Ющенка з представниками української громади

Левко Хмельковський

НЬО-ЙОРК. – Президент України Віктор Ющенко 22 вересня в приміщенні Українського музею провів зустріч з представниками української громади США. У зустрічі взяли участь дружина Президента Катерина Ющенко, члени делегації на 64-й сесії Генеральної Асамблеї ООН – заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони Посол Костянтин Грищенко, Постійний представник України в ООН Посол Юрій Сергеев, а також Посол України в США Олег Шамшур, Генеральний консул України в Нью-Йорку Посол Сергій Погорельцев, Посол Валерій Кучинський, голова Секретаріату Президента України Віра Ульяновська, радник Міністерства оборони генерал-майор Леонід Голопатюк, інші представники української держави.

Перед початком зустрічі В. Ющенко оглянув виставку творів

Президент України Віктор Ющенко під час зустрічі з представниками української громади 22 вересня в Українському музеї Нью-Йорку.

Фото: Л. Хмельковський

українського художника і скульптора Ігоря Гречаника.

Після виконання гімну України Президента В. Ющенка представив голова управи музею проф. Ярослав Лешко, який розповів про здобутки музею і нагадав, що подружжя Ющенко вже вдруге відвідує музей.

Під час зустрічі В. Ющенко ознайомив представників громади з сучасними внутрішньополітичними процесами в Україні, а також поінформував про внесені ним до Верховної Ради ініціативи щодо конституційних змін. Президент відзначив важливу роль української громади США у відстоюванні інтересів України, подякував українській спільноті Америки за допомогу Україні в її національній розбудові, за їхню державницьку позицію у важливих для України питаннях.

Президент підкреслив, що напе-

(Закінчення на стор. 3)

Свято Незалежності України в українських громадах

КЛІВЛЕНД, Огайо

Українська громада Великого Клівленду – сивочолі ветерани Української Повстанської Армії, дивізійники, інші учасники національно-визвольних змагань, представники середнього покоління української еміграції, новоприбулі, молодь і діти – зібралися під покровом Української православної церкви св. Трійці Київського патріархату в Норт-Роялтоні, де настоятелем є о. митрат Богдан Згоба, аби відсвяткувати 18-ліття незалежної України.

Розпочалося святкування

Молебнем до заступниці і хоронительки України Матері Божої, який відслужив собор священників українських греко-католицьких і православних церков Київського патріархату. Відтак з хоругвами і релігійними піснями учасники торжества зібралися біля пам'ятника жертвам Голодомору в Україні, встановленого на подвір'ї храму. На столі, накритому вишиваним рушником, вигравали на сонці пишні й рум'яні українські калачі-плетенки. Священники відслужили Панахиду за жертвами Голодомору, за всіма, хто віддав своє життя за волю

(Закінчення на стор. 9)

НЬО-ЙОРК

17 вересня в Українському інституті Америки відбулось урочисте прийняття з нагоди 18-річчя Незалежності України. Постійне представництво України при ООН і Генеральне консульство України в Нью-Йорку запросили на свято дипломатів, представників закордонного українства, журналістів.

Офіційною частиною провела радник Постійного представництва України при ООН Марта Кокільська. Дуєт „Сестри Орос“ виконав гімн України. Постійний

представник України при ООН, Посол Юрій Сергеев привітав численних гостей і виголосив промову про незалежну українську державу. Він також привітав Генерального консула України в Нью-Йорку Посла Сергія Погорельцева з початком праці на новій посаді. Присутні заспівали „Многая літа“.

Потім для гостей співали сестри Орос, грала на скрипці Інеса Тимочко-Декайло, на фортепіані – Заслужений діяч мистецтв України Оксана Лиховид, тривало дружнє спілкування учасників вечора.

Левко Хмельковський

На прийнятті в Нью-Йорку (зліва) Постійний представник України при ООН, Посол Юрій Сергеев з дружиною Наталею, Генеральний консул України в Нью-Йорку Посол Сергій Погорельцев з дружиною Світланою, дуєт „Сестри Орос“.

Фото: Л. Хмельковський

Генеральний консул України в Нью-Йорку Посол Сергій Погорельцев (праворуч) з другим заступником президента Українського Народного Союзу Михайлом Козіою і його дружиною Анною.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

**В. Ющенко:
стосунки зі США – стратегічні**

НЮ-ЙОРК. — Президент Віктор Ющенко знову наголосив, що Україна і США є стратегічними партнерами, і що діалог між ними потребує, за його словами, більшого наповнення. Промовляючи 22 вересня в Раді зовнішніх взаємин у Нью-Йорку, куди він приїхав для участі у 64-ій сесії Генеральної асамблеї ООН, В. Ющенко ще раз заявив, що інтеграція України з НАТО та її майбутнє членство в альянсі нікому не становлять загрози. „Членство України в НАТО, наша інтеграція з НАТО, — це не є думка, як зробити проблему комусь, а як дати ключову відповідь для власної нації, як отримати надійний модель безпекової політики. А в сьогодинньому, перш за все європейському, світі це можливо лише одним способом — через європейський модель колективної безпеки“, — заявив український Президент. В. Ющенко висловив оптимізм щодо членства України в НАТО і додав, що громадська думка поступово схиляється до такої перспективи. Директор Центру військово-політичної аналізи „Hudson Institute“ Ричард Вайтс вважає виправданим занепокоєння В.Ющенка безпекою України. Президент В. Ющенко нагадав, що українська Конституція дає гарантії, що на території України не буде розміщена жодна військова база, і висловив сподівання, що Росія виведе з Криму свою Чорноморську флоту у травні 2017 року. Президент В. Ющенко, однак, визнав, що українсько-російськими взаєминами сьогоднішні пишатися не можна. У рамках 64-ої сесії заплановано також зустрічі В. Ющенка з генеральним секретарем НАТО Андерсом Фог Расмусеном та керівником проєкту Жакком Дюфом. (*Bi-Bi-Ci*)

**Патріотичний проєкт
почався на Волині**

ЛУЦЬК. — З героями боротьби за незалежну Україну і пам'ятними місцями тієї боротьби, а також жертвами тоталітарних режимів ознайомить молодь патріотичний проєкт „Маршрутами покоління“, що почався на Волині. Його організаторами є Луцька міська рада, а також обласна організація Пласту і Братство вояків ОУН-УПА Волинського краю. Першим кроком стало вшанування пам'яті полеглих вояків УПА в селі Новий Загорів, де в роки війни відбувся один з найвідоміших боїв повстанців з гітлерівськими загарбниками. Серед наступних заходів, що незабаром відбудуться, — зустрічі з жертвами тоталітарних режимів, які дивом вижили, вшанування пам'яті вояків УПА, котрі загинули під час визволення Горохова, віче-реквієм, присвячений річниці Колківської республіки, вшанування пам'яті прощавлених повстанських командирів Сергія Качинського і Дмитра Клячківського. Цікавим етапом проєкту стане обласний конкурс учнівських творчих та наукових робіт під назвою „У зморшках героїв – вогонь боротьби“. На основі зібраних матеріалів буде

укладено та видано путівник „Маршрути покоління – спогади героїв очима молодих“. У рамках проєкту плянується також підготування пересувної виставки інформаційних та фотоматеріалів, ознайомлення молоді з героїчними місцями визвольного руху Волині та участь молоді в їх впорядкуванні. Патріотичний проєкт „Маршрутами покоління“ триватиме в містах і селах області до лютого 2011 року. Меценатами виступили фонд „Пам'ять, відповідальність та майбутнє“ (Німеччина), всеукраїнська благодійна організація „Турбота про літніх людей в Україні“. (*„День“*)

**Світовий банк дав Україні
400 млн. дол.**

ВАШІНГТОН. — Рада директорів Світового банку затвердила для України першу програмну позику на реабілітацію фінансового сектора в сумі 400 млн. дол. Таке рішення ухвалили на засіданні у Вашингтоні 17 вересня, повідомляється на офіційному сайті Світового банку. Позика буде спрямована на забезпечення прозорого процесу рекапіталізації банків, як за рахунок приватного фінансування, так і за рахунок бюджетних ресурсів, де приватне фінансування неможливе. Крім того, проєкт підтримує поліпшення законодавства у сфері фінансового одужання банків, зі зниженням його вартості для платників податків, а також для підтримки фонду вкладів фізичних осіб. Світовий банк нагадує, що другий транш позики буде націлений на реструктуризацію сектора, юридичне та регуляторне вдосконалення, що зробить його стійкішим до можливих подальших криз. Раніше повідомлялося, що розмір другого траншу може становити 350 млн. дол. (*Radio „Свобода“*)

Аллі Горській було 6 80

КИЇВ. — Аллі Горській, відомій українській художниці-шістдесятниці та правозахисниці, виповнилося 6 18 вересня 80 років, якби її не убили у розквіті сил. Усі соратники А. Горської з славнозвісного Клубу творчої молоді були переконані, що це убивство — справа КГБ. Ті, хто вижив у репресіях, ті, хто знав А. Горську особисто, зібралися 18 вересня біля її помешкання на розі вулиці Терещенківської у Києві. „Горська була однією з перших, хто підписував усі документи проти переслідувань і репресій. Вона писала листи політ'язням, підтримувала їх на засланні, а також зустрічала й допомагала тим, хто повертався з таборів. Вона дуже любила людей й прагнула їм допомогти“, — сказав Євген Сверстюк. Історик Сергій Білокінь теж особисто був знайомий з А. Горською. Він навіть їздив додому до одного слідчого у цій справі, щоб ознайомитися з документами. На його думку, „нічого у тій справі не трималося купи“. Дослідивши терор радянської системи, С. Білокінь дійшов висновку, що ця система завжди „убивала тих, з ким не могла домовитися“. А. Горська була саме такою. Вона жодного разу не пішла на

поступки перед КГБ. І це при тому, що нищили те, чим вона жила — її твори. Так уночі розбили на друзки щойно завершений вітраж у Київському університеті ім. Тараса Шевченка. Вітраж зображав Т. Шевченка, який пригортав до себе дівчину-Україну. До наших днів вціліли деякі монументальні художні композиції у Маріуполі, Донецьку, Краснодоні. (*Radio „Свобода“*)

**В. Путін відмовився
від зустрічі з Ю. Тимошенко**

МОСКВА. — Візита в Україну прем'єр-міністра Російської Федерації Володимира Путіна, яку оголошено на жовтень, не відбудеться. В. Путін відмовився проводити дуже часті зустрічі з прем'єр-міністром Юлією Тимошенко, щоб не створювати видимість її підтримки офіційною Москвою в період президентської виборчої кампанії. Водночас Президент Віктор Ющенко отримав можливість активізувати взаємини з Росією — не виключено, що він поїде на зустріч СНД у Кишиневі, де зможе зустрітися з Президентом Росії Дмитром Медведевим. Протягом останніх двох тижнів велося активне підготування цієї зустрічі — про це говорили і Посол України в Російській Федерації Костянтин Грищенко, і прес-секретар Володимира Путіна Дмитро Песков, який підтвердив, що візиту російської делегації до Харкова заплановано на початок жовтня. Однак, як стало відомо, кілька днів тому бюро російського прем'єра повідомило бюро Ю. Тимошенко про відмову від досягнутих домовленостей. Засідання економічного комітету не скасовується, а лише переноситься та буде проведено разом з засіданням Ради глав урядів СНД, яке відбудеться в Ялті 19-20 листопада. (*„Кореспондент“*)

Поховали з почестями

УЖГОРОД. — Через 70 років після загибелі січовиків Карпатської України останки десяти з них поховали з належними військовими почестями. Церемонія перепоховання відбулася 14 вересня на Верецькому перевалі, розташованому на межі Львівської та Закарпатської областей. Січовиків перепоховали згідно з християнськими традиціями, священники відслужили на честь загиблих Панахиду, а військова оркестра, почесна варта та салютна команда Львівського інституту сухопутних військ віддали військові почесті героям, які загинули за Україну, повідомили 17 вересня у прес-службі Львівської обласної ради. Пошуком їхніх поховань та організацією гідного перепоховання займалось обласне комунальне підприємство „Доля“. Вдалося встановити, що більшість вояків була галичанами, членами мілітарної організації „Карпатська Січ“, які потрапили в полон до угорців 15 березня 1938 року після битви на Красному полі — рівнині на правому березі Тиси поблизу Хусту. 17 березня 1939 року поблизу Верецького перевалу угорці передали полонених українців польським прикордонникам — саме в цьому місці про-

лягав новостворений кордон між Польщею й Угорщиною. Невдовзі на Верецькому перевалі польські жандарми полонених розстріляли, за різними даними, від 500 до 600 вояків Карпатської України. (*„Львівська газета“*)

**Фракція БЮТ не голосуватиме
за підвищення соцстандартів**

КИЇВ. — Фракція Блоку Юлії Тимошенко (БЮТ) не голосуватиме за жоден з п'яти законопроектів стосовно підвищення соціальних стандартів. Про це 22 вересня під час пленарного засідання парламенту заявив провідник фракції БЮТ Іван Кириленко, коментуючи розгляд відповідних законопроектів. І. Кириленко від імені фракції вибачився перед депутатом з фракції Блоку Литвина Олегом Зарубінським за те, що БЮТ не підтримуватиме його законопроект. І. Кириленко також звернувся до голови Верховної Ради Володимира Литвина з метою економії часу взагалі не запитувати у депутатів від БЮТ про їхню позицію стосовно цих законопроектів. (ВР вирішила, що народні депутати голосуватимуть за проєкти законів щодо соцстандартів не за допомогою системи „Рада“, а підняттям рук і вголос підтверджуючи свою позицію щодо законопроекту — УНІАН). „Навіть не піднімайте депутатів нашої фракції, ми голосувати не будемо“, — сказав І. Кириленко. Провідник фракції БЮТ зауважив, що його політична сила виступає за підвищення соціальних стандартів, але це має відбуватися виключно після надання всіх необхідних економічних розрахунків. ВР зараз розглядає п'ять законопроектів щодо підвищення соціальних стандартів. (*УНІАН*)

**Православні Церкви
розпочали обережний діалог**

КИЇВ. — Дві найбільші православні конфесії України — УПЦ Московського патріархату (УПЦ МП) та УПЦ Київського патріархату (УПЦ КП) — нарешті розпочали діалог щодо можливості їх об'єднання і створення єдиної Православної Церкви. Після того, як 9 вересня Синод УПЦ МП ухвалив рішення про створення комісії для підготування діалогу з УПЦ КП, Синод УПЦ КП 14 вересня затвердив склад такої самої групи від Київської патріархії. Соціологічні дослідження багатьох років фіксують стійку тенденцію в суспільстві до створення Помісної Церкви, і це бажання суспільства треба враховувати. Причиною стало й нещодавнє звернення єпископату УАПЦ до Вселенського Патріярха Вартоломея з проханням узяти під свій омофор цю конфесію. „Наразі ми маємо лише перший крок до міжцерковного порозуміння — діалог на рівні міжособистісних зустрічей і роботи спеціальних комісій, — сказав експерт-релігієзнавець Андрій Юраш. — Другим кроком мали б стати ширші наради за участю єпископів, а третім, завершальним — об'єднавчий собор. Позитивом є те, що в УПЦ МП відкинули попередню ультимативну формулу — спочатку покаяння, потім діалог. Однак, чи дійде наступних етапів — сумнівно“. (*„Львівська газета“*)

Губернатор Нью-Джерзі зобов'язався створити Комісію спадщини Східної Європи

РАТЕРФОРД, Нью-Джерзі. — Губернатор Нью-Джерзі Джан С. Корзайн 14 вересня зобов'язався створити штатову Комісію спадщини Східної Європи.

Промовляючи на почастунку в домі Камілі Гук-Масер, члена Губернаторської етнічної дорадчої ради, губернатор Дж.С. Корзайн заявив, що підпише відповідний указ створення 16-членної комісії ще перед кінцем цього року, підкреслюючи, що це станеться незалежно від вислідів губернаторських виборів у Нью-Джерзі.

Передбачається, що згадана комісія буде складатися з чотирьох поляків, трьох українців, двох мадярів, двох словаків та інших осіб. Крім того, члени комісії будуть потрібні в різних комітетах. (Покищо на мережі губернатора немає жодної інформації стосовно Комісії спадщини Східної Європи.)

На прийнятті в домі К. Гук-Масер були присутні представни-

ки польської, української, мадярської, білоруської, македонської і словацької громад штату.

Серед зібраних були Михайло Козюпа, член Губернаторської етнічної дорадчої ради, який є також другим заступником президента Українського Народного Союзу, а також Рома Лісович, головний касир УНС.

У своїй промові губернатор Дж. С. Корзайн віддав належне іммігрантам, підкреслюючи їхній вклад в економіку та культуру США. „Ми живемо в етнічно різноманітному суспільстві. Ми виростили разом, і дуже важливим є, щоб ми працювали разом. Тому нам потрібно Комісію спадщини Східної Європи“, – підкреслив Дж. С. Корзайн. Крім того, він зазначив, що однією з його першочерговостей є турбота про освіту молодшої генерації, включно з дітьми іммігрантських родин.

Губернатор зосередив окрему

увагу на польській громаді, заявляючи: „Немає більшого прихильника США, як Польща“, під-

кресливши роль, що її відіграли поляки під час утвердження цієї країни.

Губернатора Нью-Джерзі Джана С. Корзайна (праворуч) вітають в домі Камілі Гук-Масер (зліва) Михайло Козюпа, Пітер Іглер і К. Гук-Масер.
Фото: Маркіян Гадзевич

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 1)

редодні президентських виборів українське суспільство знову перебуває на переломі своєї історії. Він наголосив, що як Президент гарантує, що вибори пройдуть у повній відповідності до світових демократичних стандартів. „Вибори президента будуть відкритими. Я не дозволю ніяких інтриг, я все зроблю, щоб кожен громадянин міг реалізувати своє право вибору“, – запевнив В. Ющенко. У тривалій, одногодинній промові В. Ющенко вів мову про необхідність зміни ставлення українського суспільства до НАТО, примирення ветеранів Другої світової війни і визнання усіх ветеранів на державному рівні, відновлення правдивої історії України, досягнення згоди Церков. У своїй промові В. Ющенко критично оцінив стан та діяльність уряду і Верховної Ради.

Наприкінці зустрічі Президент вручив державні нагороди України видатним представникам україн-

ської громади США. Указ про нагородження зачитала В. Ульяновченко.

Орденем Ярослава Мудрого IV ступеня нагороджений громадський діяч Євген Стахів; орденем Княгині Ольги III ступеня – президент Фондації ім. Івана Багряного Галина Воскобійник, почесний член Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Наталя Даниленко, віце-президент Світової організації українських лікарських товариств Роксоляна Горбова, співзасновник Фонду допомоги дітям Чорнобиля Надія Матківська, громадська діячка Соня Соутус, президент Українського комітету з прав людини Уляна Мазуркевич; орденем „За заслуги“ III ступеня – громадський діяч Мирон Куропась і директор Українського музею-архіву в Клівленді Андрій Фединський.

Опісля відбулося дружнє спілкування учасників зустрічі.

Продовження фоторепортажу про зустріч в Українському музеї і вручення державних нагород – в наступному числі „Свободи“

Посол України в США Олег Шашиур і Президент України Віктор Ющенко під час зустрічі з представниками української громади.

Президент України Віктор Ющенко вручає орден „За заслуги“ громадському діячеві Миронові Куропасеві, Почесному членові Головного уряду Українського Народного Союзу, колишньому першому заступникові президента і колишньому головному радному УНСоюзу.

Указ про нагородження громадських діячів діаспори зачитала голова Секретаріату Президента України Віра Ульяновченко.

Передплачуйте і читайте „Свободу“ – тижневик УНСоюзу!

АМЕРИКА І СВІТ

Відбуються 64-та сесія Генеральної Асамблеї ООН

НЬЮ-ЙОРК. — До Нью-Йорку 21 вересня з'їхалися світові провідники, щоб взяти участь у 64-й сесії Генеральної Асамблеї ООН. Вперше на сесію прибув Президент США Барак Обама. Увага провідників світу була прикута саме до нього. Були протестовані нові підходи у зовнішній політиці, які запроваджує новий уряд США. Це – намагання знайти порозуміння з Росією та мусульманським світом, прискорити мирний процес між Ізраїлем та Палестинською автономією. Одним з найскладніших у цьому переліку вважають проблему Ірану, зокрема його ядерну програму. Іранське керівництво дещо раніше виступило з ініціативою щодо відновлення шестисторонніх переговорів з цього приводу. Тепер перед розвинутими країнами світу стоїть завдання сформулювати спільну політику на майбутні переговори. Державний секретар США Гілларі Клінтон заявила: „Ми підходимо до цього серйозно і в найближчому часі побачимо, наскільки серйозний Іран. Це не процес заради процесу. Ми не маємо наміру вести безрезультативні дискусії“. Щодо загальних дебатів, то 22 вересня Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун відкрив спеціальну сесію щодо кліматичних змін на планеті. На засіданні були присутні 90 президентів та прем'єр-міністрів з різних країн світу. 23 вересня представники усіх 192 країн-членів ООН відкрили дебати 64-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН. Зранку перед членами Асамблеї виступив Президент США Б. Обама. Він вималював своє бачення нової світової кооперації і наголосив на необхідності пошуку нових підходів у міжнародній політиці XXI ст. У цей же день увечері на сесії виступив Президент України Віктор Ющенко. Окрім того, Президент Укаїни мав на меті перевести ряд двосторонніх зустрічей: з президентами Бразилії, Фінляндії, Литви, Генеральним секретарем НАТО. Поза сесією ООН програма В. Ющенка включала зустрічі з українською та єврейською громадами та представниками підприємницьких кіл США. („Голос Америки“)

Б. Обама підтвердив відмову від плянів ПРО в Чехії

ВАШІНГТОН. — Президент США Барак Обама в телефонній розмові з чеським прем'єр-міністром Яном Фішером повідомив його про відмову Вашингтону від розміщення радіолокаційної станції в Чехії. Про це 17 вересня повідомили чеські засоби масової інформації, з посиланням на дипломатичне джерело. Пізніше прес-секретар прем'єра Роман Пророк підтвердив інформацію про те, що телефонна розмова справді відбулася і що про її зміст поінформований Президент Чехії Вацлав Клаус. На запитання про конкретний зміст розмови Р. Пророк відповів, що уряд Чехії пізніше виступить з офіційною заявою з цього питання. За даними чеського інформагентства „ЧТК“, до Праги 17 вересня прибула делегація США, очолювана заступни-

ком Держсекретаря США Елен Тошер. Повідомляється також, що перед прибуттям до Праги Е. Тошер відвідала Варшаву. 17 вересня газета „Вол Стріт Джорнал“, з посиланням на джерело у Вашингтоні, повідомила, що уряд США має намір відкласти реалізацію плянів щодо розміщення елементів американської системи протиракетної оборони (ПРО) в Чехії та Польщі. Пляни розміщення ракет-перехоплювачів у Польщі і радарів в Чехії, які розглядаються Росією як загроза для її безпеки, були розроблені колишнім урядом Джорджа Буша під приводом захисту західних країн від ракетних погроз Ірану і Кореїської Народно-демократичної республіки. ПРО залишається одним з найбільш серйозних розбіжностей у взаєминах Москви й Вашингтону. Президент США Б. Обама неодноразово заявляв, що має намір переглянути пляни з розміщення в Європі систем ПРО, якщо військові експерти визнають проєкт неефективним, США відмовляться від нього. („Кореспондент“)

Росія вітає відмову США від баз ПРО в Чехії та Польщі

МОСКВА. — Президент Росії Дмитро Медведев назвав позитивним рішення США відмовитися від побудови в Польщі та Чехії баз протиракетної оборони. Речник Пентагону Джеф Морел сказав, що це рішення ухвалене у зв'язку з переглядом розвідкою іранських ракетних програм. Чільні представники Республіканської партії назвали рішення Барака Обами „недалекоглядним“ і „шкідливим“, а також поступкою Москві, за яку США не одержать нічого. Росія віддавна виступала проти плянів, які пропагував колишній Президент Джордж Буш, і заявляла, що розташування баз ракет-перехоплювачів близько до російських кордонів становили загрозу її безпеці. У зверненні на російському телебаченні Д. Медведев сказав, що Б. Обама „виправляє“ підхід США до протиракетної оборони. „Заява Вашингтону засвідчує, що для такої роботи створюються досить сприятливі умови,“ – сказав Д. Медведев, і додав, що обговорюватиме ці теми з Президентом США Б. Обамою під час перебування на Генеральній Асамблеї ООН у Нью-Йорку. (Bi-Bi-Ci)

Спільними силами можна приборкати глобальне потепління

НЬЮ-ЙОРК. — Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун заявив, що одностороння зустріч з кліматичних змін дала новий поштовх спробам приборкати глобальне потепління. Він додав, що з'явилася політична воля до укладення угоди на наступній зустрічі в Данії, запланованій на грудень. „Ця зустріч сигналізує про те, що світові провідники мають твердий намір прийняти цей виклик і досягти угоди в Копенгагені. Багато провідників говорили пристрасно та з занепокоєнням про руйнівний вплив кліматичних змін, які вже позначаються на їх країнах“, – заявив на кліматичній зустрічі в Нью-Йорку Бан Кі-Мун. Президент Барак Обама застеріг

учасників зустрічі про те, що історія судитиме нинішнє покоління, якщо воно не спроможеться контролювати зміни клімату. Він заявив, що попри зусилля та рішучі кроки деяких країн, проблема залишається надзвичайно гострою. Він також наголосив на необхідності угоди, яка дала б можливість усім країнам зростати та підвищувати рівень життя без загрози життю планети. Китай, якого вважають за певними стандартами найбільшим у світі забрудником, пообіцяв скоротити викиди двоокису вуглецю, за що колишній американський віце-президент і захисник довкілля Ал Гор похвалив китайське керівництво. Виступаючи на зустрічі ООН, президент Китаю Ху Цзіньтао заявив, що Китай готовий працювати з усіма країнами задля будівництва кращого майбутнього. Він виклав наміри, до яких готова вдатися його країна. (Bi-Bi-Ci)

Ж. М. Барозу вдруге став головою Єврокомісії

СТРАСБУРГ, Франція. — Провідники країн Європейського союзу (ЄС) висловили 16 вересня свою підтримку Жозе Мануелі Барозу, і він затверджений на пост голови Єврокомісії. У червні, на зустрічі, що відбулася в Брюсселі, провідники країн ЄС висловили йому свою підтримку. Ж. М. Барозу очолює Єврокомісію з кінця 2004 року. В період його головування ЄС спіткала політична криза, пов'язана з поразкою проєкту загальноєвропейської конституції. Давши близько трьох місяців тому офіційну згоду на висунення його кандидатури на другий термін в якості глави Єврокомісії, Ж.М. Барозу пообіцяв працювати над посиленням політичної ролі Європи. Щодо економічної кризи він пообіцяв тоді посилити правила фінансової контролю і боротися з протекціонізмом в міжнародній торгівлі, підтримуючи при цьому європейське сільське господарство Ж. М. Барозу також підкреслив, що має намір вести боротьбу з глобальною зміною клімату. („Газета по українськи“)

„Група двадцяти“ обговорять, як не допустити нової кризи

ПІТСБУРГ. — 24-25 вересня провідники найбільших економік світу спробують знайти стратегію виходу зі світової кризи та обговорять, як не допустити повторення економічного спаду. Основне питання на порядку денному – приборкання банківських негараздів. Якщо ще в квітні цього року провідники „Групи двадцяти“ на зустрічі обговорювали, як боротися з економічною кризою та зберегти робочі місця, то нині – через півроку – акценти змінились. Зараз „Групу двадцяти“ хвилює питання, як не допустити нової кризи та як обмежити виплату банківських премій. Провідники найбільших економік світу обурені тим, що чільники банків отримують мільярди доларів допомоги з коштів платників податків. Крім того, на зустрічі у Пітсбурзі США запропонують „Групу двадцяти“ розглянути питання, як посилити банки, щоб вони могли протистояти економічним загрозам. За американ-

ськими рекомендаціями, банки повинні збільшити свій капітал, який в разі чого компенсує втрати у майбутньому. Раніше цього місяця провідники „Групи двадцяти“ узгодили це питання, отож тут варто очікувати компромісу. Ця поправка, в разі її ухвалення, обмежить банківське кредитування та зменшить прибутки банків. Економіка країн „Групи двадцяти“ становить 85 відс. від усієї світової економіки. Членами „двадцятки“ є Австралія, Аргентина, Бразилія, Великобританія, Індія, Індонезія, Італія, Канада, Китай, Мексика, Німеччина, Південна Африка, Південна Корея, Росія, Савдійська Аравія, США, Туреччина, Франція, Японія, а також Європейський союз як єдине ціле. (Радіо „Свобода“)

Міжнародній місії в Афганістані загрожує крах

КАБУЛ, Афганістан. — Головнокомандувач військ США і НАТО в Афганістані генерал Стенлі МакКристал 21 вересня застеріг – якщо наступного року в Афганістан не буде прислано більше вояків, військова місія в цій країні зазнає краху. Похмурі прогнози С. МакКристал висловлює у спеціальному звіті, фрагменти якого опублікувала на своєму сайті газета „Вашінгтон Пост“. В документі говориться про те, що недостатні ресурси виллюються у довгий, дорожчий конфлікт, який врешті призведе до поразки. Втім, він наголосив, що успіху в Афганістані ще можна досягти, якщо воякам вдасться зламати дух повстанців. („Голос Америки“)

У США вдалося попередити черговий теракт

НЬЮ-ЙОРК. — Тиждень тому об'єднанні сили боротьби з тероризмом увірвалися у кілька будинків у двох містах США, де заарештували трьох чоловіків. Тепер затриманим висунуто офіційне звинувачення – покищо у наданні представникам влади неправдивої інформації, повідомили 21 вересня засоби масової інформації. Наджибулу Зазі та його батька Мохамеда алі Зазі було заарештовано в їхньому будинку в місті Аврора, штат Кольорадо. Третій заарештований – імам мечеті в нью-йоркському районі Квінс Агмад Баїз Афзали. До того ж, згідно з судовими документами, 24-річний Наджібула Зазі зізнався ФБР у тому, що він вчився, як оперувати зі зброєю та вибухівкою у таборі „Аль-Кайди“ у Пакистані. Представники правоохоронних сил вірять, що вони відвернули великий терористичний акт. Агенти з розслідування називають цю терористичну змову такою, що була близькою до здійснення. „Америка постійно знаходиться під загрозою. Ми – ціль, особливо Нью-Йорк“, – сказав посадник міста Майкл Блумберг. Правоохоронці знайшли список потенційних місць вибуху бомби на комп'ютері заарештованого, до якого входять нью-йоркські стадіони, місце проведення Тижня високої моди, а також Центральну поїздову станцію. Розслідування продовжується, і безпосередніх звинувачень у тероризмі покищо не було висунуто. („Голос Америки“)

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Наш музей на березі Атлантику

Р. Л. Хомяк

ГАЛІФАКС, Канада. – Нас півтора мільйона. Нас – випускників 21-го причалу галіфакського порту. Мільйон – імігранти до Канади, а пів мільйона – канадські вояки, які йшли на війну або повертались з неї. Усі ми проходили через той 21-ий причал. Його перестали уживати на початку 1970-их років. Нині це канадський Музей іміграції і дослідний центр.

Як один з тих, хто пройшов цей поріг до Канади 60 років тому, мушу віддати честь і славу організаторам музею. На початку вересня я зробив прощу до Галіфаксу. Моя молодша донька, уродженка Нью-Йорку, прилучилась до мене і ми вдвійку переживали те, що я називаю своїм другим народженням (на зразок тих, які називають себе вдруге народженими християнами).

Моя дата другого народження – 4 вересня 1949 року, і я поїхав до Галіфаксу, щоб відзначити цю дату 60-річної давности. Я вважаю 4 вересня початком себе як нормальної людини і згодом справжнім громадянином – в даному випадку Канади. До того часу я був невизначеним типом. Так, я весь час знав, що ми українці, але з цим не погоджувалось все навколишнє середовище. Я народився у Львові, коли Львів був польським, і я мав би вирости на „русина“. Моя мама переживала, щоб поляки не взяли її одинака до „войска“ (у Львові в той час говорили „войско“, але мали на увазі військо). До польського війська я не потрапив, бо коли мені було чотири роки, внаслідок угоди між Гітлером і Сталінім, Польща зникла. І що далі? Далі я жив в країні-аббревіатурі УРСР, в державі-аббревіатурі СРСР. Потім за німців я був „галіцієн“, або „авслендер“, або „штатенльос“, а насправді в очах середнього німця в Турингії і Баварії – бидлом. (Нехай мені вибачать усі наші германофіли; про німців я маю тільки болючі спогади).

Врешті у вересні 1949 року ми причалили до Галіфаксу, і в наших документах (пашпортів ніхто з біженців не мав) прибили печатку: „Landed immigrant“ – причалений імігрант. А ще через п'ять років я став канадцем. Так, українського походження, громадянином країни, де українські імігранти і їхні діти були високими посадовцями, членами парламентів і урядів, науковцями, ну – загально-визнаними будівничими Канади. А згодом, коли я став журналістом, сидіти за столом з міністром уряду або членом міської ради, або мати серйозну розмову з кандидатом на вибори – все це було нормальною справою. Усім їм залежало на тому, щоб передати мені свої погляди і пляни. Тоді не раз думав, що мені пощастило, і все тому, що у 1949 році я причалив до Галіфаксу,

став нормальною людиною, вдруге народився.

Так, я досить емоційно сприйняв повернення до цього канадського порту, але також з неабияким задоволенням. Галіфакс – гарна зупинка на будь-якому туристичному маршруті. Воно чисте, з доглянутими історичними й сучасними спорудами. Цитаделя Галіфаксу і колись озброєний острів в гирлі порту добре контролювали весь морський рух. Сам порт дуже великий і затишний, чи не найбільший на Атлантичному океані. Під час Другої світової війни там спускали якори десятки кораблів, які ескортували судна з постачанням і вояками через небезпечний північний Атлантик.

Заїхавши до Галіфаксу, не можна поминути Музей іміграції, навіть якщо ні ви, ні ваші предки там не причалявали. Музей є взірцевим серед споруд цього типу. Насамперед – старий 21-ий причал повністю відновлений, але цементова підлога, по якій півтора мільйона нас ішло до і з корабля, є оригінальною. Велика зала, де імігранти чекали своєї черги, щоб дістатись до Канади або піти в карантин, коли виявились нездоровими, має такі лавки, як у знімках-експонатах на стінах, а над столом головного прикордонника – напис, на якому кількома мовами, включно з нашою, вас вітають у Канаді.

Також в цій залі є кінотеатр, де регулярно показують документальний фільм про різних імігрантів – в тому числі й українську сім'ю. Серед експонатів в музею є манекен в кожусі: нашому, баранячому кожусі, який вдягали українські піонери, і яких канадські англосаксони згрідливо називали „людьми у смеллих шкурках“ (people in smelly sheepskin coats).

21-ий причал мав колію всередині забудовану, так що імігранти могли відразу сідати в поїзд і їхати на місце свого поселення, не губитись у незнайомому місті. Вони діставали печатку прикордонника, переходили до будинку з багажем і митними службовцями, і сідали на поїзд (в нашому випадку – до Торонто).

Я згадав, що нас півтора мільйона, випускників 21-го причалу. При вході, як тільки довідаються, що ви тут виходили з корабля, вам дають значок з написом „Pier 21 Alumni“. Побачивши значок, багато переселених усміхаються і кажуть вам „Welcome back“, а деякі зупиняються і розпитують, які спогади маєте з перших кроків у Канаді.

В Музеї іміграції діє дуже оперативний дослідний центр. Там і далі збирають інформації про велику іміграційну сагу, багато особистих спогадів є на папері і на відеоплівках. Співробітник дослідного центру через п'ять хвилин приніс мені дані про корабель, який мене привіз до Канади і спогади деяких пасажирів нашого рейсу. (Я пам'ятав назву нашого корабля – „Charlton Sovereign“). Цей корабель-тарайдака привіз нас з Неаполю до Галіфаксу – один з чартерів IRO (International Refugee Organization – Міжнародна організація для біженців).

Музей є неурядовою і неприбутковою установою, збудова-

НА ТЕМИ ДНЯ

Тріска в чужому очці

Петро Часто

Може, дехто з наших читачів пам'ятає давню, з 2001 року, дискусію в українській пресі, викликану статтею популярного київського інтелектуала Миколи Рябчука „Дві України“? Декому цей поділ здався тоді запростим, занадто однозначним. Наприклад, львівський історик Ярослав Грицак сказав з цього приводу, що можна, при бажанні, бачити не дві, а 22, а то й 222 України. Але це вже була дискусія заради дискусії – з таким же успіхом можна нарахувати стільки Україн, скільки є українців у світі. Тим часом М. Рябчук мав на увазі внутрішнє, світоглядне роздвоєння сучасної України, успадковане від колоніальних і комуністичних часів, цілком слушно трактуючи його як головне гальмо у становленні громадянського суспільства в країні, – роздвоєння самосвідомості, в якому проукраїнський промінь досі не розвіяв малоросійсько-хохлацької мряки.

І все ж формула „двох Україн“ ледве чи вистачальна для досягнення сьогоденної української ситуації. Насправді мову можна і треба вести про „три України“. Третя – це світове українство, зокрема і передусім – ті українські громади у США і Канаді, за плечима котрих – понадсторічний досвід організованого життя в підставових гуманітарних ділянках – церковній, братсько-допомоговій, шкільній, науковій, інформаційно-видавничій, культурно-мистецькій.

Ця „третя Україна“, з огляду на довготривале, непросте вrostання в чужий світ і одночасне виростання з нього вже в якості цілісного і цілеспрямованого українства, має свою історію – цікаву і повчальну, вона вартує солідних етнопсихологічних досліджень і також відповідного підручника для школярів і студентів в Україні. Це той цінний пласт знань, котрий там досі не запотребований на загально-суспільному, на державному рівні, що дуже шкода, бо він містить у собі, окрім пізнавального значення, величезний виховний потенціал, якщо хочете – заряд всенародного надхнення.

Й коли в бібліотеки України надійдуть вже всі томи „Енциклопедії української діаспори“, тоді, дуже можливо, „третя Україна“ своїм унікальним досвідом посприє подоланню задоволеного поділу між „першою“ і „другою“.

Покищо ж раз-у-раз трапляються невеселі випадки, коли в Україні не вважають за потрібне прислухатися до голосів з діаспори й коли очікують від американського українства не того найціннішого, що воно може дати, а речей значно нижчого порядку, а то й зовсім банальних.

Останній приклад – реагування на вміщену у „Свободі“ 31 липня (ч. 31) статтю відомого діяспорного діяча Аскольда Лозинського „Болюче питання мови“. Відповідаючи йому („Що легше – „носити прапорець по майдану“ чи „перти плуга“?“, „Свобода“ з 4 вересня, ч. 36), професор Донецького Національного технічного університету Володимир Білецький висловився проти запропонованої А. Лозинським „позитивної дискримінації“ російської мови в Україні на користь мови української, визнав її неможливою в теперішніх умовах, коли бібліотеки в Україні, зокрема на Донеччині, від підлоги до стелі завалені російськомовною літературою. Проф. В. Білецький „абсолютно впевнений, що перехід чи не перехід на українську мову спілкування буде визначатися не стільки дискримінаційними заходами, скільки успіхами української нації“.

Проте ця гарна фраза відводить нас від суті проблеми. Українська нація не тільки не мала б жодних успіхів без власної держави, а взагалі була б знищена з усіма найголовнішими своїми ознаками – мовою, традиціями, звичевою та елітарною культурою. Але коли ці найголовніші ознаки нищаться вже в незалежній Україні, то хто, як не держава, має сказати: „Досить!“? Адже вона й постала ні для чого іншого, як для українського національного відродження. Не тільки нам, українцям, але й людству в його культурно-духовному вимірі ні до чого ще одна російськомовна країна.

Звідси й нібито недемократична думка А. Лозинського про „позитивну дискримінацію“ російської мови у надміру зросійщеній Україні. Ледве чи личить будькому говорити про демократію, коли двоє найреальніших претендентів на пост президента України тягнуть у зовнішній політиці до Росії й коли один з них, Віктор Янукович, вже прилюдно пообіцяв, що в разі перемоги першим його кроком буде надання російській мові статусу другої державної. Це тоді, коли російська мова в Україні ніколи й не переставала мати реальний статус державної, про що й, власне, писав А. Лозинський.

Цей авторитетний автор великою мірою висловив погляди усієї нашої громади, принаймні тієї її частини, котра береже пам'ять про свою історію, про становлення організованого українства на Північно-американському континенті. Не казали наші попередники, що от здобуде наша нація великих успіхів – і тоді ми відчуємо себе українцями. Ні, вперто засвоюючи англійську мову, в родинних спілкувалися рідною, діти діставалися до англійської лише у школі, тобто вже в тому віці, коли українська мова входила в душу і свідомість назавжди. І це тільки одна з багатьох-багатьох сторінок національного досвіду, котрі діаспора може передати матірній землі – аби тільки було там кому брати це.

Оскільки цю ж статтю А. Лозинського вмістило електронне видання „Українська правда“ і там же з'явилася (2 вересня) відповідь на нього українського громадського активіста Дмитра Гнапа, то ми не могли пройти й мимо цієї публікації. Як же пройде, коли так по-українському звучить хоч би ця репліка Д. Гнапа: „Мовне питання, яке так турбує діаспору – дуже делікатне. А в делікатних питаннях не треба гвалтувати“. Якщо так, то чому ж цей автор не виступив проти того, як гвалтує „делікатне мовне питання“ В. Янукович? А тому, що україножер-

Виправлення помилки

У заголовку статті про вечір пам'яті Володимира Івасюка, що відбувся в Гантері, Нью-Йорк, („Свобода“, ч. 35) неправильно подано ім'я композитора. Має бути „Концерт пісень Володимира Івасюка“.

(Закінчення на стор. 16)

(Закінчення на стор. 16)

Проблеми відродження української книги

XVI Національна книжкова виставка-ярмарок „Форум видавців у Львові“, що відбулася 11-14 вересня, дає підстави стверджувати, що в Україні стала помітною тенденція до появи усе більшого числа українських книжок і зростання зацікавленості у них. У 1994 році, коли було проведено перший форум, на ньому було 58 учасників, а відвідали імпрезу 5,000 осіб. У цьому році число учасників зросло до 700 видавництв, а число відвідувачів – до 70 тис. осіб.

Нові книжки надходять до Державної наукової установи „Книжкова палата України ім. Івана Федорова“. Число їх зростає. За даними статистики, у 2006 році надійшло 15,800 назв книг загальним тиражем 54 млн. примірників, що в порівнянні з 2002 роком дало збільшення на 3,356 назв, за тиражем – на 6.1 млн. примірників.

В Україні діє програма державного замовлення на видання книг за бюджетним фінансуванням. Переважна більшість видань за державним замовленням має високий рівень художнього оформлення та поліграфічного виконання. Це, насамперед, стосується друкованої продукції, випущеної державними видавництвами „Либідь“, „Мистецтво“, „Українська енциклопедія ім. Миколи Бажана“, „Веселка“, „Етнос“, „Криниця“.

Промовляючи на відкритті форуму, Президент України Віктор Ющенко звернувся до шанувальників української книги: „Я закликаю усіх українців, всіх громадян України допомогти рідній книжці – купувати, читати, розповсюджувати її. Через слово вона дає свідомість бути українцем і любити свою країну не як територію, а як рідну кров і плоть. Я закликаю усіх нас, українство, зуміти стати єдиною інтелектуальною силою, чий розум, талант і енергія, попри все, об'єднують всі наші власні досягнення, всі острови і материки нашої справи для зустрічі з новою Україною“.

Водночас В. Ющенко звернув увагу на перешкоди у національному книгодрукуванні. Він сказав: „Наше книговидавництво розвивається. Але – всупереч владі. На жаль, нинішній уряд фінансує бюджетну програму „Українська книга“ гірше, ніж в попередні роки. Торік на закупівлю книг для українських бібліотек було витрачено 28 млн. грн., а цього року на фінансування національної книги направлено 1.2 млн. грн.“.

Суттєві проблеми існують у поліграфії. В Україні діє близько 2,000 поліграфічних підприємств. Проте переважна більшість державних підприємств має обладнання, зношене на 90 відс. Запасні частини до нього і саме устаткування в Україні не випускаються. Половина поліграфічних підприємств, що експлуатують зношене устаткування, збиткові. Брак обігових коштів не дозволяє їм власними силами вирішити питання технічного, технологічного переснащення, заміни або відновлення засобів виробництва.

Україні потрібна, вважає В. Ющенко, єдина національна система книгорозповсюдження. Тепер діє 1,200 книгарень – одна третина з того, що було 15 років тому. А потрібно щонайменше 2,500 книгарень, враховуючи нормативи, які діють в країнах Європи.

Добре розгорнута книготорговельна мережа у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Львівській та деяких інших областях. А в Кіровоградській і Полтавській областях відбувається лише незначне зростання числа книжкових крамниць, в Криму спостерігається скорочення цієї мережі.

Закон „Про державну підтримку книговидавництва в Україні“, спрямований на подолання кризи у вітчизняному книговидавництві, розглядає книговидавничу справу як складову частину сфери суспільних взаємин, які забезпечують розвиток суспільства. Тому виконання цього закону має бути обов'язком кожного.

ВЕРЕСЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Непростий шлях кіномистця

У 1948 році на столі директора кіностудії ім. Горького ночував учень кіномайстерні відомих кіномистців Сергія Герасимова і Тамари Макарової – Сергій Бондарчук. Провінційному студентові ніде було жити в Москві. Його кінодебют відбувся 1948 року, коли він зіграв у фільмі „Молода гвардія“, а широке визнання принесла головна роль у фільмі „Тарас Шевченко“. С. Бондарчук став наймолодшим Народним артистом Радянського Союзу. Відтоді успіх супроводжував його впродовж усього творчого життя.

Проте це життя може видатися легким лише тому, хто не знав радянських реалій. Треба було мати винятковий талант, щоб з херсонського степу вийти на вершини світового мистецтва і не стати при цьому вірним прислужником режиму.

С. Бондарчук народився на Херсонщині, в селищі Білозерці, 25 вересня 1920 року. Навчався у театральному училищі Ростова-на-Дону, потім у Москві.

Світову славу С. Бондарчукові принесла режисерська діяльність. Його перший фільм „Доля людини“ став свідченням гуманістичних тенденцій, які перевищували рівень комуністичної ідеології. Вперше у СРСР на екрані з'явилася розповідь про жакливу долю простого вояка, який опинився з німецькому полоні, вижив і повернувся.

Чотирисерійна стрічка С. Бондарчука „Війна і мир“ здобула низку нагород на різних кінофестивалях, найпочеснішою з яких став „Оскар“, вручений українцеві 1968 року. 1982 року С. Бондарчука відзначили престижною Міжнародною премією Академії Сімба (Італія), підкреслюючи значення творів українського мистця для традицій європейського кіно.

Дружина режисера Ірина Скобцева розповідала, що С. Бондарчук завжди відчував себе степовою людиною й завжди залишався вільним, як степ. І у творчості свій звертався до тем справді степового (як би зараз сказали – глобального) розмаху й до авторів,

Сергій Бондарчук

які здатні їх утілити.

У спогадах, згадуючи рідний край, батьківську хату, С. Бондарчук писав: „В моїй рідній Білозерці читали і співали Шевченка і старий, і молодий. В нашій хаті, як і в інших, висів у рушникові портрет Тараса. Його вірші увійшли в моє життя з найранішніми враженнями дитинства – із запахами степу, м'якими українськими вечорами. Пізніше, читаючи автобіографію поета, я дивувався. Здавалось, це розповідалось про нас, сільських хлопчаків. Адже це ми втікали до курганів, мріючи побачити за ними край світу“.

А ще, розповідала І. Скобцева, він завжди відчував себе українцем, незважаючи на те, що жив і працював у Москві: знав мову, любив і часто публічно читав вірші Т. Шевченка, ніколи не забував свого коріння.

Це ж почуття українства передав і дітям – акторці Наталі і синові Федорові – акторові й режисерові. Першу повнометражну кінокартину „Дев'ята рота“ Ф. Бондарчук знімав в Україні, в Криму, разом із українськими партнерами – телеканалом „1+1“.

Усе своє життя С. Бондарчук створював образ сильною духом людини. Доля людини виписана з однаковою силою в усіх його шедеврах.

Л. Хм.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Видає Український Народний Союз

— SVOBODA —

Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays

by the Ukrainian National Association, Inc.

at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік \$55.00, на півроку – \$35.00. Для членів УНСоюзу

\$45.00 річно, на півроку – \$30.00. За кожну зміну адреси – \$1.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

Союз Українок Америки
86-ий відділ в Ньюарку, Н. Дж.

запрошує Вас на

полуденок і показ моди

Представляє

Karen's Boutique of Spring Lake, NJ

в неділю, 25 жовтня 2009 р., о 1-ій год. по пол.

в Українському Американському Культурному Центрі
60 North Jefferson Road, Whippany, NJ 07981.

Прихід на Український Музей в Нью-Йорку.

Даток: \$50 від особи, або \$55 при вступі.

Cash Bar

Просимо замовляти квитки до 16 жовтня у Миросі Граб,

172 Old Indiana Rd., West Orange, NJ 07052

Тел.: (973) 736-5609

E-mail: geohrab@comcast.net

Чеки просимо виписувати на: UNWLA, Inc. Branch 86.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Постало в пам'яті пережите

Після прочитання спогадів Леоніда Пашинського (Тибольчука) „Стояли на смерть... і вистояли“ виданих 2006 року у кременецькій „Просвіті“ відновилося в пам'яті все пережите. Автор оповідає про жакливі події, боротьбу українського народу з московсько-комуністичним нападником. Ще не все написано про жорстокі вбивства українського населення, арешти, висилання в Сибір та табори смерті в Норильську та Воркуті. Лише в останніх роках почали з'являтися документальні книжки про масове знищення українського народу.

Описані події відбуваються недалеко від Кременця, а скільки таких жертв було в усій Україні! Я всі ці події пережила за Польщі, частинно на Волині та Холмщині, і мені всі звірства трьох тоталітарних режимів добре відомі. Віддаю данину шани волинським селам за ті жертви, яких вони зазнали під час польських, німецьких, а потім советських часів.

Життєпис автора вказує на його наполегливість у здобуванні освіти та наукових ступенів. Під час найбільших випробовувань і матеріальних труднощів бажання вчи-

тися допомагало долати кожного ранку велику відстань з села до середньої школи та інституту у Кременці. Крім того, він опікувався матір'ю, зазнавав переслідувань, які не закінчилися в середній школі, а продовжувалися також і в праці.

Схиляю голову перед автором за його міцний характер, мужність, засади християнської етики, безмежний патріотизм, посвяту свого дитинства та молодих років на боротьбу з московським окупантом.

Ми з автором з того самого кореня – з містечка Тишівці. Мій тато був однолітком батька автора, бабуня автора і моя бабуня по татові були рідними чи двоюрідними сестрами. Дядько автора о. Михайло Тибольчук з родинию і моя тітка Марія Волошин з дружиною разом ділили в одній хаті від 1945 року гірку долю депортованих українців в Дубні. Отож читаючи спогади, ставав перед очима весь рід – подібність характерів, незламність у політичних переконаннях, відданість своєму народові і Церкві.

Любов Василів-Базюк,
Торонто, Канада

Село хочуть назвати – Джексон

В Канаді французький щоденник „24 години“, що виходить у Монреалі, у числі від 2 липня опублікував статтю „Село в Україні перехрещене на Джексон“ з цікавою інформацією про події, які відбуваються в Запорізькій області в зв'язку з відходом у вічність співака Майкла Джексона.

„Вчора один місцевий депутат, – повідомляє газета, – заявив, що село в Україні хоче „перехреститися“ на Джексон, щоб увічнити цього кумира і приваблювати туристів. З таким проханням звер-

нулися жителі Октябрська, названого так на пошану більшовицької революції.

У селі багато шанувальників Майкла Джексона. Вони хочуть створити дім-музей співака. Ініціатори перейменування сподіваються, що це буде приманювати туристів. Представники влади вирушили в село, щоб поговорити з жителями й вивчити справу зблизька“.

Адольф Гладилевич,
Монреаль, Канада

У кожному листі – своя тема

У статті „Моління з приводу Свята державности“ о. Михайло Гринчишин з Франції обмірковує проблему державної влади у світлі евангельських настанов і зіставляє її з духовною владою. Він пише: „Державна влада має запевнити людям мир, добробут, справедливість, а духовна влада застосовує Закон Божий у житті тих самих людей“. Священик розглядає практичне застосування християнських вимог до влади на прикладі життя і діяльності Митрополита Андрея Шептицького.

Проблем влади торкається у статті „Про українську та російську „нечисту силу“ Володимир Єфимов з Дніпропетровська. Посилаючись на приклади з історії, він застерігає Україну перед імперськими амбіціями Росії.

Ярослав Стех з Канади у статті „Невже здоровий глузд не переможе?“ звертається до проблем наступних виборів президента України, аналізує становище в Україні і визнає заслуги Віктора Ющенка у відновленні історичної пам'яті народу.

Д-р Наталія Ішук-Пазуник з Філадельфії надіслала копію надрукованого у 1968 році спога-

ду Романа Іщука про д-ра Євгена Грицака, якого арештували разом групою галичан як австрійських закладників у 1915 році і вивезли зі Львова до Києва, де вони були вивезені з в'язниці на поруки.

Богдан Тодорів з Філадельфії переклав з російської мови статтю-свідчення киянина Якова Шейнфельда „Погроми“, який спростовує звинувачення Симона Петлюри у єврейських погромах в роки громадянської війни в Україні.

Ігумен українського монастиря у Перемішлі о. Юліан Коваль надіслав листа-подяку численним добродіям з США, Канади, Німеччини, Швеції, Великої Британії, які склали пожертви на відбудову храму у цьому місті.

Д-р Леся Гладун зі Львова дякує закордонним українцям за пожертви на утримання і розвиток дитячої лікарні для дітей з соціально незахищених родин у Львові. Пожертви й далі можна висилати до Божени Ольшанівської, президента організації „Американці в обороні людських прав в Україні“ на адресу: 43 Midland Place, Newark, NJ 07106. На чеках слід зазначити: Lviv Clinic, AHRU

Ще раз про „конспірацію“

Шановна редакціє „Свободи“, хочу коротко пояснити, чому мою особливу увагу привернув коментар Р. Л. Хомяка у вашій газеті (ч. 36), що появився під дискусійним заголовком „Конспірація – це вже анахронізм“.

Причиною такого аподиктичного твердження журналіста стала та обставина, що Р. Л. Хомяк чомусь пропустив повз свою увагу важливу подію – Великий Збір й обрання нового голови Проводу Організації Українських Націоналістів (ОУН). І він шукає причину такого „промаху“. Хоч кожен, хто стежить за українською патріотичною пресою та інтернетними виданнями, відразу міг про це довідатися з нашої офіційної повідомлення.

На щастя, автор вашого коментаря усе таки, хоч із деяким запізненням, довідався про цю неординарну для ОУН подію. Залишаємо поза увагою кумедний контекст, в якому Р. Л. Хомяк ствердив своє прикре незнання про ту подію, але все ж вважаю за потрібне внести деякі пояснення в цю справу, яка при ближчому розгляді виявиться не такою вже незвичною чи „анахронічною“, як це коментаторів здається.

Загалом стиль коментаря мені подобається, і він містить певні позитивні оцінки стосовно тієї Організації, яку після вбивства Степана Бандери в 1959 році нині очолює вже шостий з черги провідник – Стефан Романів.

Донині належало до доброї та корисної традиції прилюдно не оголошувати час і місце проведення Великих Зборів ОУН. Лише після його закінчення офіційне комюніке повідомляло про приблизний час Збору та про обрання нового провідника ОУН(р), тобто революційної або так званої бандерівської. На те існували, та й сьогодні існують, поважні причини.

Крім того, після відомого Варшавського процесу над С. Бандерою і його націоналістичними друзями голова ОУН уже ніколи не „конспірувався“. Вся звитяжна визвольна боротьба 1940-1950-их років проходила під ім'ям С. Бандери. Прізвища всіх його наступників були одразу після обрання оприлюднені, й Р. Л. Хомяк всіх їх поіменно знає і називає. Отже, голова ОУН завжди був публічною особою.

Інша справа, що для власного захисту і перед проникненням ворожих агентів у лави та провідні клітини Організації, постійно і справно діяли розвідка і Служба безпеки. Але і мені, і вам відомо, що не існує абсолютної безпеки, як і немає абсолютної зброї. Тому траплялися трагічні вбивства і розголошення організаційних таємниць, з чим можна й треба боротися, але від чого ніхто не має абсолютної гарантії. Тим більше для політиків бездержавної нації. Коли усе це собі усвідомити, тоді все стає на свої місця, має своє обґрунтування і смисл.

Зрештою, інструкції про збереження фірмових таємниць та дотримання корпоративних правил внутрішньої безпеки мусять вам бути добре відомі, бо цим особливо відзначаються у США великі корпорації. Цього вимагає бороть-

ба конкурентів.

Правила конспірації залишаються для нас у силі, зокрема у світлі посткомуністичної дійсності, яка повсякденно і повсюдно присутня в Україні, про що Р. Л. Хомяк також повинен знати. Агенти московської Федеральної служби безпеки мають в Україні безперешкодний простір для антиукраїнських дій. Досить нагадати про те, що вже двічі був зруйнований пам'ятник С. Бандері в Угринові. Або про побиття низки провідних націоналістичних діячів. А також про вбивство в загадкових і донині нез'ясованих обставинах – о. Ярослава Лесева та св. п. Івана Гавдиди, першого заступника провідника ОУН за мого головування.

Про отруєння перспективного кандидата в президенти Віктора Ющенка і дивне „зміновіховство“ наближених тоді до нього деяких олігархічних і неукраїнських політиків я вже не кажу. Тому прошу вашу газету, ваших читачів і особливо Р. Л. Хомяка про вирозуміння щодо правил поведінки, яких ми дотримуємося, бо вони нас захищають і допомагають працювати на випередження ворожих дій.

Водночас дякую Р. Л. Хомякові за позитивну характеристику, дану особі й діяльності теперішнього голови ОУН Стефана Романова, який особливо запам'ятався своєю успішною організаторською працею як керівник Міжнародного Координаційного Комітету при Світовому Конгресові Українців (СКУ) для відзначення 75-річчя Голодомору в Україні і в діаспорі. Саме цей його досвід громадської праці та цінні якості публічного політика – раніше в Австралії, а тепер і в Україні та в рамках СКУ – це, я впевнений, буде запорукою його теперішньої успішної діяльності на добро України та нашої діаспори.

Це вже показала остання нарада директорів СКУ, що відбулася в серпні у Львові. Одним з помітних результатів тієї наради і співпраці з нинішньою владою в Секретаріаті Президента та Кабміні є виділення значної суми на підтримку світового українства.

З того також користується ваша громада в США, бо з ініціативи СКУ та у співдії з Міністерством культури та туризму України з того бюджету вже асигновано значну суму на спорудження Україною пам'ятника жертвам Голодомору у Вашингтоні. За що я українській громаді в США щиро гратуюю, а Президентові СКУ Євгену Чолієві і генеральному секретареві С. Романову належить честь і подяка.

Наостанок бажаю вашій газеті ще довгого віку, а також цікаво, об'єктивно й правдиво інформувати про події в Україні, у діаспорі та в світі.

В київській підземці я прочитав реклямний текст, який добре визначає головну функцію преси: „Якісні новини – це різні погляди на ту саму подію“.

З повагою –

Андрій Гайдамаха,
Київ

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

З'їзд сеньйорів 2009 року відбувся на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Нью-Йорк. – „Запрягайте коні в шори, коні вороні та й поїдем доганяти літа молодії“, – так співається в пісні. Сеньйори Українського Народного Союзу доганяють літа молодії вже кілька років підряд на Союзівці. Ці з'їзди-конференції талановито організовує голова Клубу сеньйорів невтомна Оксана Тритяк. Ось і в цьому році від 14 до 19 червня 104 учасники в спогадах, співах, жартах і танцях (хто ще може, а може – багато) доганяли літа молодії. Минулого року з'їхалось 106, позаминулого теж 106, значить – „є ще порох в порохівницях“.

Правда, цього року погода, як

кажуть, не дописала, але присутній д-р Богдар Ворох тримав учасників під контролею. Промовцями були президент УНС Стефан Качарай, який підкреслив, що це ж сеньйори молодими розбудували УНС, д-р Б. Ворох, Ігор Гайда, Мирося Граб, Олександр Мотиль, Зоряна Ставнича, Нестор Паславський, Мирон Смородський, Ярослав Лешко. Автор цих рядків виступив в розваговій частині.

Як завжди, популярним був аукціон-розігрування дарованих речей, що його вдало провадив д-р Юрій Солтис з помічницями Галиною Редько, Володимирою Біланюк і Глорією Горбатаю. Серед аукціону найбільш популярною була трипільська ваза, привезена з Торонто д-ром Іваном Скрипучом в пам'ять покійної дружини Лідії. Минулого року д-р І. Скрипуч привозив на розігрування в пам'ять дружини теж трипільську вазу, очевидно, з них були найвищі доходи. Сеньйори з великим бажанням грали в бінго. Грою провадили Ю. Солтис і його дрижина Марійка.

Ще були вечори анекдотів, спі-

вів, де нижчепідписаний виконав разом з присутніми відоме танго Володимира Тритяка „Вже осінь“, а Олександр Редько читав гуморески. Цікавий був показ українських вишиванок, в яких сеньйори парадували в залі після бенкету.

На бенкеті було вшановано Ольгу Тритяк, що перед тим видала в двох томах мемуари свого батька Івана Вислоцького „Спомини розвідника з часів Першої світової війни“. Про ці книжки було в пресі, а тут автор цих рядків в художньому читанні виконав з книжки новелю „Гість у штабі“.

Після бенкету багато танцювали під гру „Гурту Удеч“ і тишилися, що знову були разом.

На закінчення була обрана нова управа на 2010 рік в складі Оксана Тритяк (голова), І. Гайди (заступник), Ольга Тритяк (секретар), Марійки Томоруг (скарбник). Ії Василенко подякували за попередню працю скарбника. Урядовими зборами провадила Тіонізія Бручинська.

Роз'їхались учасники зустрічі з думкою „Ой, верніться літа молодії, та й до мене в гості“.

Ростислав Василенко

Після бенкету сеньйори зібралися, щоб заспівати пісень.

В годину відпочинку (зліва): Марія Антонішин, Глорія Горбата, Леся Стасюк, Анна Кузьо та Дозя Бистрянник.

Під час денної сесії з'їзду сеньйорів Українського Народного Союзу в залі „Веселки“ на Союзівці. Фото: Оксана Тритяк

Спільна світлина учасників з'їзду сеньйорів на Союзівці.

Союзівка календар подій 2009 рік

25 - 27 вересня - приватна імпреза.

28 - 30 вересня - з'їзд шкіл Мітенвальду.

26 вересня – 25 Генеральна рада загону „Червона Калина“.

2 - 4 жовтня - річниця КЛК.

9 - 11 жовтня - приватна імпреза.

16 - 18 жовтня - Крайовий Пластовий з'їзд.

23 - 25 жовтня - Річні Наради Союзу Українок Америки.

24 жовтня - to be announced.

30 жовтня - 1 листопада - Halloween weekend.

6 - 8 листопада - Наради Головного Уряду УНС.

13 - 15 листопада - Пластова Орликіяда.

21 - 22 листопада - приватна імпреза.

26 листопада - святкування ДняПодяки.

31 грудня - святкування Нового Року.

**Передплата „Свободи“ коштує
тільки 55 дол. на рік!**

Свято Незалежності України в українських громадах

В Клівленді співає Зоряна Дмитрів.

КЛІВЛЕНД, Огайо...

(Закінчення зі стор. 1)

України. Після відправи о. митрат Б. Згоба тепло привітав громаду з святом, побажав усім щастя, радості, згуртованості, великого терпіння і надій на кращі для України дні.

Потім в парафіяльній залі урочисту імпрезу відкрив голова Українських злучених організацій Огайо Василь Ліщинський. Величю прозвучали український та американський державні гимни. Доповідь виголосив професор Кентського університету Михайло Калинський.

Справжньою музично-пісенною одою рідній Україні став великий концерт. Порадували присутніх дівчата старшої групи з парафіяльного дитячого хору Української греко-католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці (диригент Оля Чепак).

У перервах між піснями поезії про Україну декламували Ірина Нагірнич, Олеся Рабосюк та Христина Балешта.

У пісенний вінок Україні гідно вплели й свої чарівні квіти Христина Мігеліч і Назар Сироїжка, Зоряна Дмитрів і лавреат Всеукраїнського конкурсу „Сурми звитяг” Марта Якимів.

Величну атмосферу піднесення й урочистості створив відомий в Америці і поза її межами високопрофесійний мішаний хор „Дніпро” (диригент Оксана Боднарчук). Наталія Боечко виконала фортеп'яний супровід, солістами були Анна Келлер, Ігор Гнида, Зенон Чайковський, Любомир Якимів та Олег Мороз.

Завершальним акордом концерту став духовний гимн „Боже Великий, Єдиний” та „Многая літа”, які виконали учасники свята.

А потім на затишному й чарівному парафіяльному обійсті допізна лунали музика і спів. Українська громада святкувала і забавлялась.

Василь Романчук

ДЕЙТОНА-БІЧ, Флориди

Українсько-американська громада 23 серпня відзначила святковими сходами 18-ту річницю відновлення державної незалежності України. Голова товариства Коваль відкрив сходи, привітавши гро-

У Клівленді співає хор „Дніпро”.

Фото: Оля Мігеліч

маду та гостей з річницею відновлення незалежності.

Священик з Візантійсько-греко-католицької церкви о. Вінсент виголосив молитву. Прапороносці Стефан Кіра, Роман Копійчук та Петро Глітняк внесли американський та український прапори. Було виконано американський та українські гимни.

Оля Мотуз прочитала реферат на тему відновлення Української державності англійською мовою, а Р. Копійчук прочитав його українською мовою. Після рефератів відбувся обід, приготовлений Іриною Мізюк, Лідією Волошин, Наталкою Сайне та іншими.

Роман Копійчук

ГАНТЕР, Нью-Йорк

19 серпня громада та численні гості відзначили християнське свято Преображення Господа Бога і Спаса Ісуса Христа. Після Служби Божої в церкві св. Івана Хрестителя о. Степан Попко освятив кошечки, які були наповнені щедрими дарами – овочами, медом, прикрашені квітами і зіллям.

23 серпня, після Служби Божої, присвяченої всім борцям за волю України і українському народові, та за опіку Господню над Україною, о. С. Попко повторив освячення кошечок з овочами. Мальовничо переливався віночок дітей та присутніх у вишиванках з кошечками перед входом до церкви.

По полудні учасники свята заповнили залу Іражди, щоб урочисто відсвяткувати 18-ту річницю Незалежності України.

З ініціативи Христини Шелдон, Наталії Соневицької, Софії Геврик та Лідії П'ясецької на цьогорічне святкування було запрошено про-

На святі в Клівленді співає Христина Мігеліч.

Професор Іван Макар виголошує в Гантері, Нью-Йорк, вступне слово до свята.

від Грін-кавті та довколишніх містечок. Комітет підготував відповідну програму, яка проходила, переважно, англійською мовою.

Програма свята почалася виконанням всіма присутніми американського і українського гимнів під проводом Х. Шелдон та з акомпаніментом Володимира Винницького. Програмою свята вміло керував проф. Іван Макар, який у вітальному слові охарактеризував спроби українців вибороти собі незалежність від різних окупантів протягом історії.

Професор-емерит д-р Тарас Гунчак розповів про політичні події, які передували проголошенню Незалежності України, та про особисті переживання в ті вирішальні хвилини у Верховній Раді. Його вигук „Вільна, нарешті, вільна!” – став гаслом знаменних подій, які всі пережили в 1991 році.

Змістовним виступом був спо-

мин про Акт проголошення Незалежності України професора-емерита Романа Воронки, який також був свідком цієї великої події і разом з д-ром Т. Гунчаком у Верховній Раді України виголошував „Слава Україні!”, „Україна Незалежна!”, бачив хвилююче внесення величезного прапора України в залу Верховної Ради.

В мистецькій частині виступив музичний керівник Українського культурного центру В. Винницький з чудовим виконанням двох фортеп'яних творів. Разом з челісткою Наталією Хоною був виконаний спільний дует, який зачарував присутніх. Програму свята завершив дитячий хор піснею „О, Україно, о любя ненько”.

Свято закінчилося показом фільму про події Помаранчевої революції і смачним чагуванням.

Тамара Цісельська

У Клівленді виступила старша група парафіяльного дитячого хору Церкви св. Покрови в Пармі.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

НТШ-А розпочало новий академічний сезон

НЮ-ЙОРК. – 12 вересня Наукове Товариство ім. Шевченка розпочало свій новий академічний сезон урочистою церемонією вручення дипломів. Диплом Дійсного члена НТШ вручено д-рові Олександрові Лужницькому, а диплом Член-кореспондента – Послові Валерієві Кучинському. Дійсними членами НТШ також обрані Федеральний суддя д-р Богдан Футей і д-р Ярослав Дуткевич.

Після урочистої події голова НТШ-А д-р Орест Попович виголосив вступне слово, в якому зазначив, що вже впродовж кількох років новий сезон розпочинається імпрезою, тематика якої присвячена Україні. Він нагадав, що на тему Помаранчевої революції відбулося кілька доповідей, зокрема д-ра Олега Романова і Юджіна Фішеля, спеціаліста з Державного департаменту США. Названі доповідачі, ще в перші дні після перемоги Революції відзначаючи неймовірний успіх українського народу, мали ряд застережень про ймовірність втрати певних досягнень, і ці застереження щодо негативного розвитку подій, на жаль, здійснюються.

Після вступного слова д-р Орест

Під час „круглого стола“ (зліва): д-р Олександр Мотиль, Посол Валерій Кучинський, д-р Анна Процик.

Попович оголосив про початок праці „круглого стола“ на тему „Помаранчева революція: п'ять років опісля“ і представив його учасників – Постійного представника України в ООН (2000-2006 роки) Посла В. Кучинського і професорів американських університетів д-ра Анну Процик і д-ра

Олександра Мотіля. Складовою частиною програми стала також демонстрація фрагментів відомої документальної кінострічки „24 години Помаранчевої революції“, створеної на місці подій Василем Лопухом у Києві у найгарячіші дні Майдану пізньої осені 2004 року.

Посол В. Кучинський розповів

про незабутні враження від праці в ООН у часи Помаранчевої революції, відзначив події і фактори, які, на його думку, сприяли успішному завершенню Майдану-2004. Він також вказав на причини, що згодом зумовили неуспіх подальших спроб демократичних перетворень в Україні.

На переконання д-ра О. Мотіля, причини невдач Помаранчевої революції криються в тому, що створена за правління президентів Леоніда Кравчука і Леоніда Кучми гегемоніальна система державної влади після обрання на президентську посаду Віктора Ющенка зазнала політичної та ідеологічної фрагментації і в кінцевому підсумку привела, за його словами, до „демократизації корупції“.

Д-р Анна Процик приділила увагу аналізу недоліків діяльності керівництва Народного Руху за перебудову – організації передової частини українського суспільства, створеної ще у 1989 році. Вона нагадала про уроки попередніх спроб відновлення української державності в ХХ ст., зупинилася на ролі української діаспори під час революційних подій та проголошення незалежності України в 1991 році.

Пресова група НТШ-А

Ще про Ілинойську конференцію з української проблематики

ЧИКАГО. – Загальний огляд конференції подав у „Свободі“ (17 липня) академік Микола Мушинка. Читачі цього провідного тижневика української діаспори мали змогу довідатися про перебіг тієї наукової імпрези.

Метою цього допису є вказати на окремі сесії конференції, що їх через характер статті шановний автор не наголосив, хоч вони представляли актуальні питання українського сьогодення, як це вказувала й сама назва конференції: „Сучасна Україна: проблеми і перспективи“.

Вступне слово виголосив Марк фон Гаген, професор Університету Аризони, відомий знавець історії східно-європейських держав, який вже багато років досліджує історію та політичні події України. У своєму слові „Росіяни і Україна: деякі епізоди з Великої війни 1914-1918 років“ представив він картину протиукраїнських погромницьких акцій російської армії під командою генерала Антона Денікіна, якого в сьогоденнішньому часі демонстративно звеличує прем'єр-міністр Росії Володимир Путін. Цією сесією, яка після слова М. фон Гагена розвинулась в широку дискусію, провадив Леонід Рудницький, професор ЛяСаль-університету.

Ярослав Розумний, професор Манітобського університету, керував двома окремими сесіями; перша з них була присвячена темі Голодомору в Україні. Сесія складалась з трьох доповідей: Про „Юридичні аспекти Голодомору 1932-1933 в Україні: український і російський підходи“ доповіда-

ла Мирослава Антонович, завідувачка катедри міжнародного права Національного університету „Кієво-Могилянська академія“ і відомий знавець правових питань голодоморів в Україні.

Визначний дослідник цієї трагедії України та автор і редактор відомих праць про голодомори в Україні Станіслав Кульчицький прочитав доповідь „Як представити Голодомор російській стороні, не відходячи від істини?“.

Роман Сербин, професор історії Квебекського університету в Монреалі і визнаний авторитет в діаспорі у питаннях голодоморів в Україні та ініціатор, редактор і головний співавтор першого наукового періодика, присвяченого виключно Голодоморові в Україні, говорив на тему „Голодомор у сучасних суперечках і наукових дебатах“.

Четвертою і завершальною точкою сесії проф. Я. Розумний представив документальний фільм „Окрадена земля“, який появився цього року під режисурою відомого кінодокументаліста Юрія Лугового. Ще 25 років тому він створив, разом з Славком Новицьким, подібний фільм про Великий голод в Україні під назвою „Жнива розпачу“, який здобув признание професійної критики.

Новий фільм Ю. Лугового побудований на архівних документах та усних зізнаннях осіб, що пережили Голодомор в Україні. Ці дані не були доступні під час праці над фільмом „Жнива розпачу“.

У новій же стрічці використані також коментарі і пояснення

11 компетентних осіб, включно з шістьма докторами історичних наук, професорами високих шкіл України та діаспори; між ними (згадаю лише декілька) – Юрій Шаповал з Києва, Ніна Лапчинська з Харкова і Р. Сербина. Фільм „Окрадена земля“ Ю. Лугового вже отримав низку прихильних рецензій (більшість з них радили перекласти його текст на інші мови) і також, як жоден інший український історично-документальний фільм, – несамолюбиту критику від російських рецензентів та їхніх телевізійних програм.

Інша сесія, що нею керував проф. Я. Розумний і яка мало навітлена в репортажі академіка М. Мушинки – це „круглий стіл“ „Україна напередодні президентських виборів“. Дискутантами тої групової дискусії були історики Остап Кривдик, С. Кульчицький, В. Сергійчук і Р. Сербин. Після коротких вступних введень про сучасну політичну ситуацію в Українській державі розгорнулася широка дискусія.

На запитання учасників конференції з Канади й США відповідали не тільки названі дискусанти, але й інші учасники конференції з України. У висліді констатовано, що жоден з головних чотирьох кандидатів на президента України (Віктор Ющенко, Юлія Тимошенко, Віктор Янукович та Арсеній Яценюк) досі не представив своєї платформи і не вказав, хоч би в загальних рисах, на програму своєї президентської праці з метою виведення держави з економічної та політичної кризи.

Однією з політичних сторінок конференції слід уважати велику виставку, що її улаштувала Українська Науково-дослідна програма при Ілинойському університеті і яка діяла протягом двох

тижнів в головній університетській бібліотеці. Складалась вона з двох документальних експозицій. Перша – „Забуттю не підлягає: хроніка комуністичної інквізиції 1917-1991“ містила 54 кольорові плякати. Була вона видана заходом Конференції українських державницьких організацій Канади й США та Київською організацією „Меморіал“ під керівництвом д-ра Романа Круцика.

Друга експозиція, „Голодомор: геноцид голодом“ – це твір Дослідного інституту „Україніка“ в Торонто під керівництвом д-ра Олега Романишина. Створили її Ліга Українців Канади і згадана Київська організація „Меморіал“. Вона містила 101 кольоровий плякат (через брак місця у виставових скринях виставлено було лише одну її третину).

Обидві експозиції представляли документальні ілюстрації (портрети і збірні світліни жертв та їхніх катів, знімки епізодів знущання над українським народом, інтелігенцією і селянством протягом десятиліть, зокрема під час Великого голоду, та пояснювальні тексти англійською мовою. Тому що виставка діяла під час вакацій, коли більшість студентів і викладачів перебували поза університетом, буде вона повторена протягом 30 днів у березні 2010 року.

Головним спонсором цього річної, як і майже усіх попередніх наукових імпрез в Ілинойському університеті в Урбані-Шампейні, були Фондація „Спадщина“ Першого Федерального шадничого банку „Певність“ в Чикаго, Фондація для розбудови українських студій в Ілинойському університеті та низка університетських інституцій східно-європейських студій.

Дмитро Штогрин

Річні загальні збори Світового Конгресу Українців

Львів. – 20-21 серпня у приміщенні Національного університету „Львівська політехніка” відбулися річні загальні збори Світового Конгресу Українців (СКУ). У зборах узяли участь представники складових організацій СКУ з 22 країн світу та численні гості, серед яких були представники державних установ та громадських організацій України.

У перший день зборів прозвучали вітання Архiepіскопа Львівської єпархії Української Греко-Католицької Церкви Ігоря Возняка, президента СКУ Євгена Чолія, ректора Національного університету „Львівська Політехніка” Юрія Бобала, голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Марії Шкамбари, голови Української Всесвітньої Координаційної Ради Дмитра Павличка, начальника Управління з питань закордонного україн-

Президент СКУ Євген Чолій (праворуч) вітає Прем'єр-міністра України Юлію Тимошенко під час з'їзду у Львові.

Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, другий заступник президента СКУ Марійка Шкамбара дарує картину Прем'єр-міністрів України Юлії Тимошенко під час зустрічі в Києві.

Президія річних загальних зборів СКУ у Львові.

ства Міністерства закордонних справ Василя Боечка, директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету „Львівська Політехніка” Ірини Ключковської та заступника міського голови Львова Василя Косіва.

На адресу зборів надійшли письмові привітання від Президента України Віктора Ющенка, міністра культури і туризму Василя Вовкуна, виконуючого обов'язки міністра закордонних справ України Володимира Хандогія, колишнього голови Верховної Ради Арсенія Яценюка та першого заступника президента СКУ Ярослави Гортяні.

Під час зборів Є. Чолій привітав почесну голову Союзу Українок України, українську поетесу та громадську діячку Атену Пашко, відомих українських письменників і колишніх політ'язнів Ігоря

та Ірину Калинців.

Учасників зборів вітала Заслужена академічна капеля України „Трембіта” під керівництвом Миколи Кулика.

У перший день на збори СКУ завітала Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко, яка зустрілася з керівництвом СКУ, виступила з промовою, у якій подякувала СКУ за велику працю, заторкнула актуальні проблеми та повідомила про ухвалення постанови, згідно з якою на підтримання зв'язків із закордонними українцями у цьому році виділено 47 млн. грн. з Державного бюджету України. Вона також заслухала звіт Є. Чолія про діяльність СКУ.

На зборах було нагороджено найвищою відзнакою СКУ – медаллю св. Володимира Великого – попереднього генерального секретаря СКУ Віктора Педенка.

Звітували члени Екзекутивного комітету та голови рад і комісій СКУ, які представляють на світовому рівні інтереси українства у таких ділянках суспільного життя, як захист людських і громадянських прав, визнання Голодомору геноцидом українського народу, представлення СКУ в ООН, допомога українським громадянам за кордоном, боротьба проти торгівлі людьми, питання молоді і студентства, культури, спорту, науки, шкільництва, суспільної опіки, засобів масової інформації та кооперативного руху.

Було прийнято до складу СКУ Товариство „Просвіта” з Республіки Парагвай, яка стала 32-ою країною, у якій діють українські організації, члени СКУ. Збори засудили лист Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва до Президента України В. Ющенка від 11 серпня, зазначивши, що всі закиди на адресу України є безпідставними і образливими. 21 серпня після зборів представники СКУ взяли участь в урочистій академії з нагоди 18-ої річниці Незалежності України, що відбулася у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. Соломії Крушельницької.

Було вшановано пам'ять Тараса Шевченка, Івана Франка та Степана Бандери біля їхніх монументів.

Детальнішу інформацію про збори СКУ можна знайти на електронній сторінці СКУ: ukrainianworldcongress.org/Richni_Zahalni_Zbory2009/index_ua.html.

25 серпня в приміщенні Кабінету міністрів України відбулась офіційна зустріч представників Світового Конгресу Українців (СКУ) з Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко. У зустрічі також узяли участь віце-прем'єри Григорій Немиря та Іван Васюник, провідні міністри кабінету.

Президент СКУ Євген Чолій привітав Ю. Тимошенко і подякував їй за ефективну співпрацю з СКУ та ухвалення постанови про виділення з державного бюджету України 47 млн. грн. на підтримку зв'язків з закордонними українцями. Він також представив їй ряд важливих для світового українства питань.

Глава українського уряду уважно вислухала всі порушені питання та пообіцяла, що найближчим часом надасть належну увагу їх вирішенню.

Оксана Яковенко

Світовий Конгрес Українців

Новий проєкт співпраці Фондації „Україна-США”

ВАШІНГТОН. – Новий інтерактивний веб-каст-сервіс „The Aha! Network”, який поєднує інформацію стосовно Балто-Чорноморсько-Каспійського регіону та його важливості для політичних інтересів США та Європи, створено з метою підтримки Балто-Чорноморсько-Каспійської ініціативи, що об'єднує декілька американських та чужоземних недержавних організацій.

До їх числа входять Фондація „Україна-США”, Рада підприємців „Україна-США”, Фондація

„Балтика-США”, Інститут демократії ім. Пилипа Орлика, Фондація „Молдова”, Білорусько-американська асоціація, Рада підприємців „Америка-Грузія”.

Метою ініціативи є побудова та підтримка співробітництва в області розвитку провідництва та демократії, антикризового управління, енергетичної безпеки, економічного та торговельного розвитку, національних резолюцій та запобігання конфліктів у регіоні.

Великий внесок у розвиток

проєкту зробили літні інтерни Фондації „Україна-США” Лариса Левіна, Кейтлін МакНіл, Елізабет Сам та Катерина Гарт.

Веб-каст можна дивитися з вебсайту Фондації „Україна-США” – www.usukraine.org, або особисто відвідати бюро за адресою: 1701 K St. NW, Suite 903, Washington, DC 20006. Тел.: (202) 223-2228. Електронна пошта: rsvr@usukraine.org.

Did you know -

That as part of the Consumer Stimulus Package

1st Time Home Buyers

Can qualify for up to

\$8,000.00

in Tax Credit Rebates

until 11/30/09

and

You may receive a Tax Deduction

on all State, Local Sales and Excise Taxes on

New Auto Purchases

**when you purchase between
02/17/09 until 12/31/09**

***Contact one of our Loan specialists
to help you in financing your
dream home and auto and give you details
on taking advantage of these
Government Sponsored Programs.***

SELF RELIANCE NEW YORK

Federal Credit Union

108 Second Avenue New York, NY 10003 Tel: 212-473-7310

WWW.SELFRELIANCENY.ORG

The American Recovery and Reinvestment Act of 2009 (Recovery Act) provides for as much as an \$8,000.00 tax credit to qualified first-time homebuyers. Complete information on how the first-time homebuyer tax credit works, including eligibility requirements, is available on the IRS website at: www.irs.gov.

The Recovery Act also provides a deduction for State and Local sales and excise taxes paid on the purchase of new cars, light trucks, motor homes and motorcycles through 2009. Complete information, including eligibility requirements can be found at: www.irs.gov.

ПОСТАТІ

„Кинь пісню на вітер...”

До 100-річчя від дня народження Б.-І. Антонича

„Для мене день, що без пісень, це чорна ніч“, – писав відомий український поет, співець лемківської землі Богдан-Ігор Антонич, для якого пісня була не тільки зразком досконалості поетичного слова і музики, але й надхненням у творчості. У гімназійні роки поет добре грав на скрипці і навіть komponував музичні твори. Та й у творчості, як це ми бачимо, пісенні назви поет використовував досить часто: „Елегія про співучі двері“, „Пісня про вічну молодість“, „Пісня мандрівника“, „Пісня до сну“, „Концерт“, „Подвійний концерт“, „Прелюдія“, „Зелена елегія“ та багато інших. Отже, пісенний світ був властивий душі поета. Це говорить про те, що він жив піснею, розумів її.

*Кинь пісню на вітер,
на вітер слова!
Десь шепотом віти,
Десь шумом трава.*

А як гарно він умів сказати слово про свою співучу скрипку, що світилася вогнями, тримаючи звуки там, „на самому дні“, „у глибині серця“, коли „підноситься угору дах“ і „співає скриня“. Залюбується:

*Крилата скрипка на стіні,
червоний збан,
квітчаста скриня.
У скрипці творчі сплять вогні,
роса музична срібна й синя.*

Або:

*Палає скрипка, тихне, в'яне,
і серце бубна співом п'яне.
І про опришків сотий раз
оповідає в пісні бас.*

Або:

*Похилився поет над минулим,
над життям, що піснями цвіло,
і думки, мов птахи поринули
у закутане в казку село.
(Вірш присвячений Левкові
Лепкому – авторові пісні „Гей,
видно село“).*

Можливо, саме ці рядки поезії Б.-І. Антонича надихнули мене на написання даної статті про пісенний світ поета, і я хочу пов'язати їх з селом Борятин Мостиського району на Львівщині, де проживали його батьки і де під романтичне-казкове сяйво місяця і чари українських народних пісень народжувалися його пречудові поезії.

Уявляю собі ті гарні українські вечори і пісні, які так задушевно і з великим задоволенням виконувала для нього „соловейкова душа“ – сусідка Ганна Захарків. Скільки їх переспівала вона для нього! Багато тих пісень було, бо й сусід-

ка не будь-яка була, а гарна, вродлива, співуча. Як затягне бувало:

*Ой, не світи місяченьку,
І ти, зоре ясна,
На тото подвір'я,
Де дівчина красна...*

„А Богдан, – згадувала в розмові зі мною Г. Захарків, – усміхнений, веселий такий, слухав мене, та все казав, що любить, коли я співаю. Я до Антоничів заходила ще з малих літ, все молоко їм носила, а він усміхнеться та все цукерку несе“. Поет любив дивитися на цю дівчину, яка згодом розквітла у справжню красуню: веселу, балакучу та співучу. Вони, бувало, прогулювались удвох околицями села. Дехто навіть хотів їх посватати. Однак, у цей час у поета вже була своя наречена – Оля Олійник, а в Ганнусі цінував поет бурхливий молодечий ентузіазм. Вона завжди була там, де збиралася молодь. Приходив туди і поет.

„Він до нас приходив, – продовжувала свою розповідь Г. Захарків, – часом у вишиваній сорочці. Я тоді любила вишивати. Збиралися в одній хаті. Одні шили, інші пряли. Співали багато пісень, які подобалися Богданові Антоничеві, серед них: „Ми кривого танцю йдемо“, „Ходить жучок по долині“, „Поміж тими гороньками“, „Як-ем їхав з Дебрецина додому“, „Чому не хочеш мене любити“, „На склоні гір, де темний бір“, „Козак від'їжджає“. Полюбив поет і пісні літературного походження, „Садок вишневий коло хати“ Тараса Шевченка та „Видиш, брате мій“ братів Богдана і Левка Лепких. А найбільше любив слухати тужливих, задушевних, скорботних. Все хотів, щоб йому співали про якусь невдачу в любові та житті. Часто манився йому чорний колір, що стало ознакою багатьох написаних ним віршів.“

Так і було. Навіть одна з найпопулярніших його пісень, вдало покладена на музику Богданом Весоловським, – „Дівчино, хмелю весняний“, написана незадовго після смерті поета, підтверджує ці слова, де поряд з „Звеличую усоте вітер, звеличую стократ весну“, є слова „І кожна ніч, немов отрута“ та „Кують нам дятли з моху сні“, що віддають смутком і болем.

Любов до пісні і знання нотної грамоти багато в чому допомогли поетові у створенні лібретто опери „Довбуш“, музику до якої писав композитор Антін Рудницький. Робота над цим лібретто зайняла в поета два роки, від 1936-го до 1938-го.

Музичну душу Б.-І. Антонича вдало охарактеризував український поет Йосип Шелепець, який писав: „Це поет надзвичайно гарного розуміння й оцінки можли-

вих і неможливих барв і кольорів, які він бачить зором. Це поет надзвичайно тонкого розуміння того, що чує слухом. Говорячи іншими словами, він музикант, який у шумі віт, у коливанні квіточок і трав чує і відчуває велетенську незбагненну музику“.

У своїх роздумах про національне мистецтво, його форми і зміст Б.-І. Антонич писав: „Мистецтво – це окрема дійсність, яка викликає в нас переживання, потрібні для нашої психіки, котрих не може нам дати реальна дійсність. З цього такий висновок: мистецький твір є тоді й лиш тоді вартісний, коли викликає вартісні переживання і передусім такі переживання, яких інша ділянка не могла б у нас спонукати“.

Наповнена співучістю, але водночас глибока змістом його поезія не легко давалася композиторам до написання пісень. Жоден з його віршів не став народною піснею, хоч до них зверталися ще його сучасники. Найбільш популярними були хібащо хорові доробки Михайла Гайворонського, який поклав на музику вірші „На вітер“, „Ранній вітер“, і „Травень“, які побачили світ ще у 1947 році.

У 1967 році, під редакцією Дмитра Павличка, вперше в Україні у київському видавництві „Радянський письменник“ побачила світ збірка поезій Б.-І. Антонича. Це відразу ж привернуло увагу музичних митців. Молода тоді композиторка Леся Дичко написала „Симфонію для сопрано, баса і камерного оркестру“, де використано рядки вірша Б.-І.

Антонича „Привітання життя“. Та, на жаль, те, що було дозволено Д. Павличкові, не дозволялося іншим, і при опублікуванні твору навіть не було сказано, чия це поезія. Б.-І. Антонич залишався забороненим.

Поезія поета продовжує хвилювати серця митців. Новостворені пісні на його тексти часто звучать по радіо і в телеетері. Це: „Народився Бог на саях“ Василя Жданкіна, „Портрет теслі“, „Життя по-грецьки – біос“, „Перша глава біблії“, „Страдальна мати“, „Коляда“ Марійки Бурмаки, „Батьківщина“ Лесі Тельнюк, „Пісня про незнищеність матерії“ Віктора Морозова.

А нещодавно композитор і педагог, лавреат Державної премії ім. Тараса Шевченка, професор Львівської консерваторії (клас віолончелі) Юрій Ланюк на основі віршів „Скарга терну“ і „Перший сніг“ Б.-І. Антонича написав кантату для сопрано і камерної оркестри. Її виконала і записала у супроводі оркестри Варшавського радіо Ольга Пасічник (українка з Рівненщини). Уривки з цієї кантати демонструвалися на вечорі, організованому НТШ і присвяченому поетові в галерії Канадсько-Української мистецької фундації (КУМФ) 19 червня цього року. Цей твір – чи не найкращий з усього, що є написаного на слова Б.-І. Антонича, але, я впевнений у цьому, не останній, бо його поезія житиме віки.

Анатолій Житкевич,
член Національної спілки письменників України
Торонто, Канада

Досягнення молоді українки

Таня Хомяк-Сальві працює радником Посольства США в Бельгії. Вона і її сини є членами Українського Народного Союзу. Вона почала дипломатичну службу в 1993 році і працювала досі в Казахстані, в Організації Об'єднаних Націй, Великій Британії, Польщі, а також у Державному департаменті у Вашингтоні. На фото: Т. Хомяк-Сальві на вашінгтонському летовищі ім. Далеса з синами Павлом і Стефаном та чоловіком Лукантоніо Сальві, який є партнером юридичної фірми „Шепард-Малін“.

DNIPRO CO.

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ 645 W. 1st Ave. Tel.: (908) 241-2190 (888) 336-4776	CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave Tel.: (973) 916-1543	PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: (215) 969-4986 (215) 728-6040
---	---	---

Вийшло останнє число газети „Народна воля“

У зв'язку з об'єднанням Українського Братського Союзу і Союзу українців-католиків „Провидіння“, випуск газети Українського Братського Союзу „Народна воля“ припиниться. Передплатники цього щомісячника з жовтня цього року отримуватимуть газету Союзу українців-католиків „Провидіння“ – „Америка“. В останньому числі „Народної волі“ (серпень 2009 року) її останній головний редактор Роман Лужецький подякував усім передплатникам і читачам цього видання, яке виходило впродовж 99 років.

Увічнений у бойовій славі

До 90-ліття з дня народження Михайла Стренка

Проф. Микола Мушинка,
академік НАН України

Восени цього року минає 90 років з дня народження легендарного героя США Михайла Стренка (Michael Strank), сержанта американської морської піхоти, який 1945 року разом з п'ятьма членами свого розвідувального дозору у тяжких бойових умовах підняв американський прапор на найвищу вершину японського острова Іводзіма. Здобуття цього невеличкого острова (30 кв. км) до значної міри прискорило поразку Японії.

Та мало хто знає, що Майк Стренк, як і його молодший земляк, славетний мистець Енді Варгол (Andy Warhol) – був русином-українцем з Пряшівщини (Словаччина).

Імені М. Стренка, наскільки мені відомо, немає в жодній українській енциклопедії чи іншому довідникові. За останнє чверть століття в США та Словаччині чимало зроблено для увічнення пам'яті цього героя Другої світової війни. На жаль, Україна й українська діаспора знають про нього дуже мало.

М. Стренка за життя (та помертвості) було нагороджено шістьма високими військовими орденами та медалями. Президент США Франклін Делано Рузвельт ще в лютому 1945 року дав наказ привезти всіх шістьох бійців відділу М. Стренка у Білий Дім.

Цей наказ не можна було виконати, бо троє з них, включаючи командира М. Стренка, загинули на острові. В 1949 році його останки було з державними почестями перепоховано на Арлінгтонському національному цвинтарі у Вашингтоні (могила ч. 7179), поряд з американськими президентами. На його похороні урочисту промову виголосив Президент США Гарі Труман. Згодом героям війни тут же було побудовано найбільший у світі бронзовий пам'ятник (вага – 10 тонн, висота – 24 м.), в центрі якого – чотиричленна група розвідників в моменти, коли вони над островом підносять американський прапор. (Двоє членів дозору

виконували інші завдання і прапор не підіймали).

На пам'ятнику є і постать командира групи сержанта М. Стренка, дев'ятиметрової висоти. Його ім'я скульптор увічнив на підшві військового черевика.

В 1984 році в м. Франклін Боро, Пенсильванія, де виростав М. Стренк, з участю Президента Р. Реґана (який про М. Стренка та його подвиг написав окремого листа) було встановлено пам'ятну дошку з написом: „Михайло Стренк був найстаршим і мав найвище військове звання із шістьох мужів, які підняли американський прапор на Іводзіма”.

Американські письменники Джеймс Бредлі і Рон Паверс написали про долю шістьох членів військової частини М. Стренка книгу „Прапори наших батьків” („Flags of Our Fathers”), яку 2006 року зфільмував славний режисер Клінт Іствуд. Цей фільм здобув нагороду Оскара. З інших художніх творів про подвиг розвідувального дозору М. Стренка великою популярністю користувався кінофільм „Листи з Іводзіма”.

У 2008 році працівник Посольства США в Словаччині сержант артилерії Мет Блайз встановив, що М. Стренк, як емігрант, народжений на території Чехословаччини, не був натуралізованим громадянином США. За його старанням уряд США 29 липня 2008 року помертвості надав М. Стренкові громадянство США. Сертифікат з рук найвищих представників американських морських військ прийняла у Вашингтоні його сестра Мері Перо.

В Чехії і Словаччині про М. Стренка було опубліковано кілька праць. Майже в кожній з них його представляють як словака. В його рідному селі Орябині про славного земляка довідались лише в 1996 році, коли в найпопулярнішому словацькому тижневику „Живот” („Життя”) було опубліковано сенсаційну статтю Мартина Вароша „Словак на найславніший фотографії, поштової марці та скульптурі”. Значно поширений нарис про М. Стренка увійшов і до книги

Сержант Михайло Стренк (1919-1945). Художник М. Диць.

М. Вароша, яка появилася у двох виданнях (Братислава, 1995, 1997).

Я в українській пресі Словаччини („Нове життя”, 29 вересня 1995 року), спростував твердження М. Вароша про словацьку національність М. Стренка, довівши, що він був українцем (русином), однак, словацька преса і надалі вважає його словаком. В 1996 році на пам'ятнику орябинським жертвам Другої світової війни були викарбувані два нові імена: сержанта М. Стренка і його двоюрідного брата та ровесника Михайла Грофіка, командира американського бомбардувального літака, який загинув на італійському фронті 24 березня 1944 року.

В Орябині зберігся будинок ч. 177, в якому народився М. Стренк. На ньому 5 травня 2007 року Міністерство оборони Словацької республіки встановило бронзову меморіальну дошку (скульптор Ладіслав Сабо) з таким текстом (словацькою й англійською мовами): „В цьому будинку 1919 року народився Михайло Стренк, сержант морської піхоти США, який разом з своїми бійцями 1945 року підняв американський прапор над полем бою на острові Іводзіма в Пасифіку”.

Від 2001 року село Орябина на пошану свого земляка щороку влаштовує „Туристичний похід ім. Михайла Стренка”. В 2007 році 11 орябинських жінок з фолклорного ансамблю „Поляна” та місцевого церковного хору відвідало своїх земляків в США. На могилі М. Стренка в Арлінгтоні вони заспівали кілька орябинських співанок та церковну похоронну пісню „Вічна пам'ять, блаженний покій”.

Уродженець Орябини – художник Микола Диць увічнив свого славного земляка на кількох полотнах, серед яких виділяється панорамна картина „Підняття американського прапора на вершині острова Іводзіма”, яка є окрасою місцевого будинку культури.

М. Стренк народився 10 листопада 1919 року в селі Орябина Старолубовнянського округу, в сім'ї хлібороба Василя, який восени 1920 року виїхав на заробітки до США. Працював у залізорудній шахті та на металургійному заводі. В 1922 році він прикликав до себе дружину Марту (дівооче прізвище Грофік), з дворічним сином, та її брата Йосифа Грофіка.

В часі виїзду В. Стренка в Америку в Орябині, згідно з офіційною статистикою, жило 1,228 осіб: 1,175 русинів, 30 циганів,

Пам'ятник героям Іводзіми у Вашингтоні.

17 „чехословаків”, п'ять євреїв та один німець. Подібний національний склад села Орябини зафіксувала й угорська статистика 1880, 1890, 1900 та 1910 років. В селі в тому часі не було майже жодного словака.

Троюрідний брат Михайла Микола Стренк, довгорічний хронікар села, гордо голосився до української національності і був членом Центрального комітету Культурного союзу українських трудящих. Українську національність мали у своїх паспортів теж інші члени роду Стренків. Отже, не може бути найменшого сумніву, що батьки Михайла Стренка були русинської (української) національності, хоч за паспортом вони значилися чехословаками.

Село Орябина і досі зберігає український характер. Це одне з небагатьох сіл Пряшівщини, в якому і за офіційною статистикою переважає українське населення. Про це свідчить двомовна (словацько-українська) таблиця з його назвою на початку і кінці села. В селі, яке нині нараховує 853 жителів (2007) діють дві церкви (православна і греко-католицька), школа з українською мовою навчання, співацько-танцювальний колектив „Поляна”, дитячий „Полянчик” та хор Православної церкви Успенія Пресвятої Богородиці.

В Орябині вже шостий рік підряд відбувається фестиваль українського фолклору під назвою „Пізнай та зберігай традиції своїх предків”.

В США родина Стренків поповнилася дальшими трьома дітьми, яким дали вже „американські” імена: Мері, Джон і Піт. Досі живе лише перша з них.

Михайло після закінчення школи навчався у промисловому технікумі міста Франкліна. Відзначався не лише успішним навчанням, але й веселою вдачею. Гарно співав і грав на французькому ріжку (валторні), брав участь у спортивних змаганнях, був капітаном бейзбольної команди. По закінченні технікуму 1937 року він працював у частинах національної оборони, пізніше – дорожнім техніком на будівництві пенсильванської автостради. В жовтні 1939 року у Пітсбурзі вступив добровольцем в Американську армію. В квітні 1941 року здобув звання десантника, а в січні 1942-го – сержанта.

(Закінчення на стор. 15)

Староста села Орабина Микола Каня, Посол США у Словаччині США Рон Валей та військовий аташе Посольства Джон Веласі перед рідною хатою Михайла Стренка в Орябині. Травень 2007 року.

УКРАЇНА І СВІТ

На Волині відзначили 200-річчя поета Юліюша Словацького

ОСТРОГ, Рівненська область. – 4-6 вересня у Кременці та Національному університеті „Острозька академія“ відбулася низка заходів, присвячених 200-річчю від дня народження польського і українського поета Юліюша Словацького, який народився у Кременці.

У Кременці відбулася наукова конференція літераторів, презентація творів і книг польських та українських письменників, поетично-музична програма для учасників конференції.

6 вересня відбулися урочиста академія та літературно-мистецька акція „Діалог двох культур“, освячення пам'ятної таблиці на фасаді Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка, свято вулиці Юліюша Словацького.

Було проведено українсько-

польський художній пленер з участю польських художників в Україні та художників кременецьких гуртів „Гладушик“ і „Палітра“, організований Національним музеєм у Перемишлі.

Тернопільські бібліографи систематизували в одному виданні друковані матеріали про поета – біографічні нариси, бібліографію і літературу про Ю. Словацького.

В Острозькій академії відбувся музично-поетичний вечір за участю провідних виконавців Варшавської національної опери Марії Скурять-Сільви (рояль), Єжи Лазевського (художнє слово) та Агнешки Козловської (вокал). Відбулися літературні читання, учасники яких декламували поезії Ю. Словацького.

Олексій Костюченко

Рефат Чубаров відкрив навчальний рік у НаУКМА

КИЇВ. – 31 серпня у Національному університеті „Кієво-Могилянська академія“ (НаУКМА) відбулася урочиста церемонія посвячення у студенти, якою до родини могилянців долучились 1,117 спудеїв.

Першокурсників привів до присяги Почесний президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький.

Новий навчальний рік розпочався традиційною інавгураційною лекцією нового почесного професора НаУКМА, відомого українського політика і громадського діяча, заступника голови Меджлісу (вищого представницького органу кримсько-татарського народу), президента Всесвітнього конгресу кримських татар, депутата Верховної Ради Криму Рефата Чубарова. Його лекцію „Кримсько-татарська проблема – іспит для українських політиків“ з цікавістю

Світлина: Рефат Чубаров під час виступу в НаУКМА.

Фото: Сергій Росінський

сприйняли студенти, професори і журналісти.

Вже кілька років НаУКМА працює над відкриттям своєї філії на півострові. Цю ініціативу підтримує міська влада Севастополя.

Оксана Ханас

У Києві відбувся з'їзд „Просвіти“

ЧИКАГО. – Товариство української мови ім. Шевченка (ТУМ) в США, яке від 1990 року допомагає осередкам „Просвіти“ та деяким школам і бібліотекам книжками та фондами на видавничу діяльність продовжуватиме цю працю – при підтримці своїх членів, добродіїв та меценатів.

За 19 років члени управи ТУМ відвідали майже всі осередки, школи й університети, куди надавалася поміч, і переконалися у наповненості праці місцевих просвітян.

Під час свята „Українські дні“ в Чикаго 22-23 серпня ТУМ мало свій столик, де було показано деякі часописи, журнали та книжки, які вийшли друком з допомогою товариства. Гості та члени ТУМ мали можливість ознайомитися з цими матеріалами, відновити своє членство чи скласти пожертву на продовження допомоги Україні.

На VIII з'їзді „Просвіти“ 19 черв-

ня, який відбувається через кожні три роки, голова товариства Павло Мовчан у своєму вступному слові висловив вже не перший раз стурбованість станом державної української мови. І хоч просвітяни дуже багато працюють, щоб відстояти рідне слово у вищих і середніх школах, в різних сферах суспільного життя, їхня віддана праця мусить продовжуватися ще якийсь час.

Усі обласні „Просвіти“ звітували про свою трирічну працю і усі звернули увагу на потребу активно протистояти русифікації суспільства, посилення українського інформаційного простору, поглиблення гуманітарних наук у середній та вищій школі, звільнення України від пам'ятників тоталітарного режиму, перейменування вулиць, потребу особливої уваги до півдня і сходу України, де місцева влада намагається уникнути українізації.

У VIII з'їзді взяли участь 153 делегати з усіх областей України та Севастополя. Привіти прислали товариства „Просвіта“ і Товариства

української мови з Аргентини, США, Білорусі, Хорватії, Сербії, Росії.

Пресова референтура ТУМ

На фестивалі „Українські дні в Чикаго“ 23 серпня. Меценати Товариства української мови (зліва): Святослав Личик, д-р Неоніла Личик, Віра Боднарук (голова ТУМ), Іван Деркач, д-р Юліан Куляс, Олег Караван і д-р Богдан Боднарук.

Увічнений...

(Закінчення зі стор. 14)

Після виникнення війни з Японією його морську флотилію перевели на острови Вільсона на базу Ювей. Там він в 1943 році був поранений, а за бойові заслуги нагороджений орденом „Багряне серце“.

Після видужання, на початку 1944 року, він одержав позачергову відпустку додому. Це було його останнє побачення з рідними.

Після повернення з відпустки його послали на спеціальний вишкіл на Гавайські острови. Звідти в складі 28-го полку п'ятої дивізії американської морської піхоти він вступив у бої за острів Іводзіма, який став найбільшим укріпленням бастионом японської армії.

На ньому в залізобетонних підземних тунелях і фортецях та на двох летищах було розташовано 23 тис. елітних японських вояків під командуванням генерала Курібаясі, готових загинути, але не здатися.

Американці вислали проти них три дивізії морської піхоти (450 кораблів, понад тисячу літаків, майже 50 тис. вояків) під командуванням генерал-майора Гері Сміта.

Зустрів їх неймовірно потужний вогонь добре озброєного і фанатичного японського війська. Тут відбулася одна з найбільших битв американсько-японської війни. На острові Іводзіма та в навколишніх водах загинуло 7,000 американців, а 20 тис. було поранено.

Це – одна третина всіх американських втрат в Другій світовій війні. З 23 тис. японських вояків на острові Іводзіма загинуло 22 тис. Всі завзято воювали і своїми літаками, добровільно йдучи на самогубство, знищили понад половину американської флотії. Лише тисяча японців потрапила в полон.

М. Стренк прибув до берегів острова Іводзіма 19 лютого 1945 року. 23 лютого його чота дістала наказ провести телефонну лінію на вершину 166-метрової вулканічної гірки Сурібаті, вже здобуту американцями. М. Стренк для виконання цього наказу виділив шес-

тичленну групу, яку очолив сам. Одному з своїх підлеглих він наказав взяти з військового складу прапор і прикріпити його до залізної труби.

По смертельно небезпечній дорозі (до вершини група добиралася повзком під градом куль) до них приєднався фотокореспондент агентства Асошіейтед Прес Джо Розенталь і процес закріплення прапора на вершині острова зфотографував.

Ця фотографія була опублікована майже в усіх американських та інших газетах і журналах і стала найславнішою фотографією Другої світової війни. В 1945 році Американська пошта опублікувала її на поштовій марці тиражем 150 млн. примірників.

У 1995 році ця фотографія знов появилась на ювілейній американській марці з нагоди 50-ліття закінчення Другої світової війни. Світлина здобула найвищу можливу оцінку – нагороду Пулітцера.

Та сержант М. Стренк, зображений на фотографії, не зазнав цієї слави. Він був вбитий оскол-

ком американської гранати через декілька днів після свого героїчного вчинку – 1 березня 1945 року, коли на піску креслив плян чергової бойової операції. Було йому 25 років. Командування перейняв його заступник Гарлон Блак, але й він через годину був убитий.

Майже в тому самому часі на італійському фронті загинув молодший брат Михайла – поручик Джон Стренк. Із шістьох членів групи М. Стренка кінця війни дочекались лише троє.

М. Стренка поховали там же, на острові Іводзіма. В січні 1946 року його останки були перевезені в США. На первісному місці його відпочинку було поставлено пам'ятник, який нагадує про славу подію підняття американського прапора.

Українці мають право гордитися своїм героєм. Віримо, що його ім'я потрапить не лише до українських енциклопедій, але й до шкільних підручників. Сержант Михайло Стренк заслуговує на те.

Пряшів, Словаччина

Співець козацтва в гостях у бережанців

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 21 серпня відомий київський історик, директор Науково-дослідного інституту козацтва при Інституті історії Національної Академії Наук України, автор книг і численних публікацій Тарас Чухліб зустрівся з громадою в Державному історико-архітектурному заповіднику. У залі виставок заповідника гостя представили завідувач науково-дослідного відділу Володимир Парацій та вчитель історії Василь Бич.

Т. Чухліб написав 130 наукових і науково-популярних праць з історії України XI-XVIII ст. Надзвичайно популярною стала й одна з найновіших книг Т. Чухліба – „Шлях до Полтави”, яку він при-

святив 300-річчю Полтавської битви, розповідаючи про участь козацької України в Північній війні 1700-1721 років.

Учителям історії шкіл району цікаво було послухати думки відомого науковця про українське козацтво, котре, як наголошував гість, назавжди увійшло в свідомість нашого народу як символ прагнення до свободи, демократії, національної незалежності.

У кінці зустрічі співець козацької героїки Т. Чухліб подарував заповідникові кілька власних книг, а організатори зустрічі, в свою чергу, передали гостеві свої видання, що популяризують Бережанщину.

Тетяна Будар

Тарас Чухліб (сидить третій зліва): з учасниками зустрічі в Бережанах.
Фото: Тетяна Будар

Тріска...

(Закінчення зі стор. 5)

регіонал – близько, а діаспора – далеко, й можна безборонно вказувати на тріску в її оці. Де там на тріску – на колоду: „Кордони відкриті майже два десятиліття, але діаспора не створює тут бізнесу, не купує землю, не розбудовує громадянське суспільство. Крім поодиноких випадків...”.

Дуже жаль, що в професійного журналіста виявляється таке скромне уявлення про значення західньої української діаспори для України. „Бізнеси” тепер усім в голові. Тим же часом чи не природніше для громадсько-активіста виглядало б бажання

зібрати і видати в Україні великими тиражами безцінні твори діяпорних авторів – філософів Івана Мірчука і Миколи Шлемкевича, етнопсихологів Володимира Янева, Олександра Кульчицького, Богдана Цимбалістого, істориків Миколи Чубатого, Івана Лисяка-Рудницького, Любомира Винара, Василя Маркуся, мовознавців Юрія Шевельова і Ярослава Рудницького, музикологів Ігоря Соневицького та Роман Савицького і ще десятки-десятки інших визнаних світом українських вчених. Була б величезна культурна користь, а разом з цим – і „бізнес”.

А щодо „поодиноких випадків”, то буквально цими днями київський економічний експерт Андрій

Гайдуцький в інтерв'ю для Бі-Бі-Сі повідомив, що світове українське щороку переказує в Україну близько 6 млрд. дол. Це тільки те, що Національний банк декларує офіційно. Ірентуючись на власних підрахунках, експерт стверджує, що насправді треба говорити про

20-25 млрд. дол. на рік.

Залишається хібащо просити діаспору, аби вона написала для Української держави докладну інструкцію, як цю астрономічну суму належить використовувати з найбільшою користю для української справи.

Наш музей...

(Закінчення зі стор. 5)

ною й утримуваною фундацією (такими, як родина іммігрантів Бронфманів, які заробили мільярди, виробляючи алкогольні напої марки „Сіграм”), та пожертвами окремих осіб. На стіні пошани є більші таблички від організа-

цій і амбасад різних національних груп (немає таблиці Посольства України, ані Конгресу Українців Канади). А серед індивідуальних табличок-цеголок я помітив тільки одну „нашу” з написом: „Ярослава Винницька і сини Лев і Іван”. Лев і Іван Винницькі – мої старі знайомі. Отже, є українська присутність в цьому гарному музеї-меморіалі. Я там таки вирішив взяти бланки, щоб зафундувати табличку від імені моїх покійних батьків і себе. Ми також належимо до добродіїв того музею.

Галіфакс – гарне, сучасне і в той же час історичне місто. Там є вигідні готелі і багато авіолетів (навіть прямі з Вашингтону), а також ще діють поїзди канадських залізниць і є добрі дороги для автомобілів. Треба б подумати, щоб влаштувати там якийсь український конгрес. В Галіфаксі готелі дешевші, ніж в Торонто, де вже відбувались конвенції. Адже Галіфакс – це наше місто, нас сотень тисяч: українці – на дев'ятому місці 21-го причалу. (Ці цифри певні, бо ними володіють дослідники в музею 21-го причалу, у яких гори перевіреної інформації).

Verkhovyna Oktoberfest
at Mountain View

Saturday/Sunday, October 10-11
from noon

Celebrate Oktoberfest with specialty beers, excellent food, vendors, dance and live music!
camping, free parking admission \$5/day

Come and see the newly renovated Ardmore Mansion and MountainView Manor, the elegant choice for your wedding, banquets, retreats and special events.

Усі на чарівну Верховину!

Mountain View Verkhovyna
369 High Rd., Glen Spey, NY 12737 845 856-1105
Verkhovyna.com

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey

виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправі)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярські друки
- весільні запрошення (в укр. і англ. мовах)

Ваші замовлення виконуюмо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

LVIV EXPRESS
PARCEL SERVICES

1111 East Elizabeth Ave. (908) 925-0717
Linden, New Jersey 07036

PACKAGES TO UKRAINE
BELORUSSIA • RUSSIA • POLAND • ESTONIA • LATVIA • LITHUANIA • SLOVAKIA

МОРЕМ мінімум 10 фунтів	ЛІТАКОМ 2-3 тижні мін. 10 фунтів	ДОЛЯРИ Пересилка і доставка	ЕЛЕКТРОНІКА 220 V
-----------------------------------	--	---------------------------------------	-----------------------------

15 років в бізнесі чесною і добросовісною праці.
Полагоджуємо митні справи.
У зв'язку з розширенням компанія пошукує агентів до співпраці.
Доставляємо пакки до України, Білорусі, Росії, Польщі, Естонії, Литви, Латвії, Словачії.
Підбираємо пакки з дому безкоштовно.
Пересилка пакоч через UPS для клієнтів з інших штатів.
Call Toll Free 1-800-965-7262

Москва очима гостя з України

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – У Москві, столиці Росії, я не був 23 роки. Нині ж, коли мені московські родичі написали: „Приїзди погостювати, бо у нас тут така потужна антиукраїнська пропаганда, що з часом, можливо, взагалі українців пускати не будуть”, я вирішив поїхати, аби, може, востаннє побачитися з рідними.

Москва справді дуже змінилася – тепер це сучасний мегаполіс розміром, як пишуть, 60 кілометрів вздовж і 40 кілометрів впоперек. Переважна більшість москвичів мешкає у так званих „спальних районах”, тобто у мікрорайонах, що забудовані величезними 200-300-квартирними стандартними багатоповерховими будинками. Такі райони не мають власного обличчя, там дуже легко заблукати і важко знайти потрібну адресу. На вулицях та у дворах між будинками значно менше дерев, ніж у Києві, тому по Москві завжди гуляють протяги.

Звичайно, мені, українцеві, дуже хотілося знайти у Москві щось українське. І знайшов таки. Це, перш за все, книгарня „Українська книга” на вулиці Арбат. Зайшов я в ту книгарню і зніяковів: книжок – порівняно навіть з дніпропетровськими книгарнями – небагато. Більшість – подарункові коштовні видання. Ціни, якщо перевести у гривні, удвічі більші, ніж в Україні. Відвідувачів дуже мало – поки я був там півгодини, заходило лише двоє молодят, які придбали підручник української мови для російськомовних. Я зробив висновок, що в Україні немає зацікавлених розповсюджувати україномовну літературу в Москві, навіть пропагувати найактуальніші видання. А от Дніпропетровськ буквально завалений російськомовними виданнями, привезеними з Росії.

Приємною несподіванкою була на одній з бічних вулиць велика (удвічі більша за оригінал) копія на пластику славнозвісної картини Іллі Рєпіна „Запорожці пишуть листа турецькому султанові”. Виявилося, що це рекляма Санкт-петербурзького Російського музею,

Скульптура Олександра Архипенка „Грация” в Галерії мистецтва країн Європи і Америки XIX-XX ст...

де зберігається ця картина.

На вулицях Москви я побачив ще три такі ж копії картин інших художників, але не з українською тематикою. Втім, було неприємно, що „Запорожці” висять на обшарпаній стіні у якомусь провулку, тоді як інші картини розташовані на великих вулицях, в тому числі – на центральній Тверській.

Майже немає творів українського мистецтва і в Музеї образотворчих мистецтв ім. Олександра Пушкіна та у його філії „Галерії

Копія картини Іллі Рєпіна „Запорожці пишуть листа турецькому султанові”, що зберігається в Санкт-петербурзькому Російському музеї, виставлена на одній з вулиць Москви. Фото: Володимир Єфимов

мистецтва країн Європи і Америки XIX-XX ст.” Там українське мистецтво представлене аж однією роботою – це невеличка (заввишки десь 50 см) бронзова скульптурка Олександра Архипенка (1887-1964) „Грация”, та й то, мабуть, тому, що О. Архипенко з 1908 року мешкав за межами України – у Франції, Німеччині та у США.

Тепер щодо російського телебачення. Мої відвідини Москви збіглися у часі з заявою російського Президента Дмитра Медведєва з політичними претензіями до України. Цю заяву не раз транслювали московські телевізійні канали, але Київ, як знаємо, зволікав з офіційною відповіддю. Я так і поїхав додому, не дочекавшись. Тож у свідомості російських телеглядачів закарбувався героїчний російський президент, який рішуче відстоює російські інтереси, а от Україна

навіть гідно відповісти не може. Прикро!

Саме у ці дні на московському каналі „Домашнє кіно” показували кінофільм „Над Тисою”, 1958 року. Мета показу, на мою думку, суто пропагандистська: у післявоєнній західній Україні, у невеличкому селі над Тисою, діє ворожа до СРСР агентурна група. Агенти одягнуті в українські вишиванки, розмовляють українською мовою. Але тих агентів викривають пильні співробітники НКВД, які розмовляють, зрозуміло, російською мовою. Так постановники показали „позитивних” героїв. Цим антиукраїнським кінофільмом начебто прагнули показати російському глядачеві: українці завжди були ворогами Росії. Так „промивають мізки” росіян. Що буде далі?

Володимир Єфимов

Харківський успіх бандуристів із США

ХАРКІВ. — З великим успіхом у Харкові відбулися виступи відомих бандуристів американського походження Юліана Китастого та Юрія Фединського, повідомила 17 вересня пресова квартира Київської міської організації Спілки Української Молоді.

Цикл концертів відбувся у рамках проєкту „Живі струни”, який здійснюють у навчальних закладах Харківщини СУМ, Фонд ім. Гната Хоткевича при підтримці Харківського обласного Центру молоді Управління сім’ї та молоді Харківської обласної державної адміністрації.

Присутні на концертах практично вперше в житті бачили високомайстерне „живе” виконавство на бандурах різних типів

– від старосвітської до сучасних „чернігівської” та „харківської” конструкцій, а також відтворених інструментах визначних кобзарів минувшини Остапа Вересая та Гната Гончаренка.

Щире спілкування між слухачами й бандуристами, оригінальний репертуар, що включав взірці давнього кобзарського музичування, історичні й сучасні твори не залишили байдужими нікого з слухачів.

Для багатьох молодих харків’ян виступи Ю. Китастого та Ю. Фединського відкрили шлях до справжньої української культури, стали одкровенням для становлення свого світогляду.

Київська міська організація СУМ

Користуйтеся веб-сайтом „СВОБОДИ”
www.svoboda-news.com

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА
в АМЕРИЦІ

запрошує на

Круглий стіл

присвячений

**100-річчю від дня народження
видатного українського поета
БОГДАНА ІГОРЯ АНТОНІЧА
(1909-1937)**

**д-р Богдан Рубчак
д-р Михайло Найдан
Василь Махно**

**Пісні Ігоря Соневицького
на вірші БОГДАНА ІГОРЯ АНТОНІЧА**

**у виконанні
Заслуженої артистки України**

Людмили Фесенко

Акомпаньямент Христини Карпевич

В суботу, 3 жовтня 2009р. о 5-ій год., по пол.

**в будинку НТШ
63 Fourth Ave. (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003.**

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Успішний попис закордонного українства в Палаці „Україна“

Мистецьке дійство закордонного українства у столичному Палаці „Україна“.

Фото: Інтернет-представництво Президента України

КИЇВ. – 21 серпня у столичному Палаці „Україна“ відбулося яскраве мистецьке дійство закордонного українства – найкращих мистців з Європи, Північної Америки, Австралії та країн пострадянського простору. Це був своєрідний звіт мистецьких досягнень, присвячений 18-й річниці Незалежності України.

Свято відкрив вітальним словом Президент України Віктор Ющенко, висловивши глибоку вдячність усім, хто несе наше слово,

нашу пісню, нашу культуру у широкий світ „Україна – там, де живуть і працюють українці, де майорить український прапор, де живе українське слово. Україна – там, де є хоч одне українське серце, хоч одна українська душа. Ми вже довели, що в єднанні навколо України ми – сила“, – сказав В. Ющенко

Промова Президента була зустрінена неодноразовими бурхливими оплесками, якими глядачі гаряче дякували В. Ющенкові. Відтак він вручив високі державні наго-

роди закордонним діячам української культури. Почесного звання Заслуженого артиста України були удостоєні: Віра Зозуляк – художній керівник та диригент капелі „Золоті струни“ (Канада); Юлія Дошна – художній керівник дитячого колективу „Веретено“ (Республіка Польща); Руслан Кадиров – соліст Московської академічної філармонії (Російська Федерація); Василь Попадюк – скрипаль-віртуоз (Канада); Роман Цимбала – соліст Нью-йоркської Опери (США).

Звання „Заслужений працівник культури“ одержали Зенон Хоркавий – куратор Музею українського мистецтва ім. Владика Івана Прашка (Мельбурн, Австралія); Іван Желнаков – художній керівник Центру української культури (Сочі, Російська Федерація); Володимир Лейбюк – керівник українського фолклорного народного аматорського колективу „Журба“ (Естонія); Маркос Ногас – голова правління Товариства прихильників української культури (Бразилія). Звання Заслуженого діяча мистецтв України отримали Богдан Генгалюк – керівник камерного хору „Акколада“ (США); Володимир Головка – диригент Катедрального хору при Українській католицькій парафії свв. апостолів Петра і Павла (Мельбурн, Австралія); Володимир Денека – художній керівник українського ансамблю народного танцю „Черемош“ (Республіка Польща); Меланія Моравська-Дехніч – керівник танцювального ансамблю народного танцю „Верховина“ Спільки Української Молоді Австралії та інші.

Й ось самий концерт – як заключний етап Фестивалю мистецтв України „Збираємось воедино!“, під егідою Міністерства культури і туризму України, Товариства зв'язків з українцями за межами України, Державного концертного агентства „Україна“.

Ведучі Світлана Сасу (Республіка Молдова, Придністров'я) та Заслужений артист України Євген Нищук оголосили першу точку: Ансамбль танцю „Черемош“ під проводом В. Денеки з Республіки Польща виконав танець „Гуцулка“. З Автономної Республіки Адигеї Російської Федерації виступив пісенно-танцювальний ансамбль

„Козачата“, під орудою Заслуженого працівника культури України Наталі Уварової. Успішно виступив жіночий Співочий гурт станиці Челбаської (Кубань) – з українськими народними піснями „Спи, Тарасе, батьку рідний“ та „Котився місяць край долини“. А український фолклорний гурт „Покуть“, з кавказького регіону, під орудою Ганни Гніденко, майстерно театралізував давній український „Ярмарок“.

Р. Кадиров з Росії надзвичайно проникливо співав „Пісню про рушник“ Олександра Білаша на слова Андрія Малишка, і українську народну пісню „Дивлюсь я небо та й думку гадаю“. До болю хвилююче прозвучала українська пісня Юрія Саєнка та Богдана Стельмаха „Грудка української землі“ у виконанні співачки з Росії Богдани Павлишин.

Зачарували присутніх і українські співаки з США. Б. Генгалюк у супроводі камерного хору „Акколада“ виконав українські народні пісні „Там понад річку стежка“ і „Йшли корови із діброви“. Ще один митець – співак Р. Цимбала із США у супроводі Національного академічного оркестру народних інструментів України, з участю художнього керівника та головного диригента, Народного артиста України, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка Віктора Гуцала ніжно і хвилююче виконав українську народну пісню на слова Леоніда Глібова „Стоїть гора високая“ та пісню „Повій вітре на Вкраїну“ на слова Степана Руданського.

Радувал і підносив дух усіх присутніх у залі пісенно-танцювальний ансамбль „Козачата“, який виконав українську народну пісню „У коморі мука“.

На завершення концерту на сцені зібралися всі групи посланців закордонного українства – і зазвучало спільне виконання пісні

„Єднаймося, любя родину!
Хай наша свята Україна
Цвіте, як калина...“

Іван Пасемко,
завідувач відділу Науково-дослідного
Інституту українознавства
Міністерства освіти України

Українська Національна Федеральна Кредитова Кооператива

Main Office
215 Second Ave
New York, NY
(212) 533-2980

Branches
1678 E 17 Street
Brooklyn, NY
(718) 376-5057
1-866-857-2464

35 Main Street
So. Bound Brook, NJ
(732) 469-9085

691 Roosevelt Ave
Carteret NJ
(732) 802-0480

WWW.UOFCU.ORG

**Звертайтеся до нас з своїми
фінансовими потребами.**

- Money Market рахунки
- Високі відсотки на сертифікати
- Чекові рахунки
- Пенсійні рахунки (IRA)
- Позички на приватні та комерційні будинки
- Персональні позички
- Позички на нові та вживані авто
- Грошові перекази (Western Union, Meest)
- Індивідуальні скриньки

**Телефонуйте
безкоштовно
1-866-859-5848**

**Цілодобовий
доступ до рахунку
через інтернет.**

**Обслуговування української громади
понад 40 років.**

10 ЖОВТНЯ: КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТУРГІЙНОГО СПІВУ

Український вокальний ансамбль „Євшан“ з Коннектикату.

ВАШІНГТОН. – 10 жовтня, о 7:30 год. вечора, Українська католицька парафія Пресвятої Родини відзначатиме 60-ліття. З цього приводу відбудеться концерт українського літургійного співу у виконанні Українського вокального ансамблю „Євшан“ з Коннектикату. Концерт представляє нагоду почути вибір музики з трьох століть українського церковного співу в акустично досконалому приміщенні Українського католицького крайового собору (4250 Harewood Rd. NE, Washington, DC).

Програма включатиме твори Дмитра Бортнянського, Артема Веделя, Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Євгена Станковича та інших композиторів.

Музичний директор Олександр Кузьма – випускник Музичної школи Гарт і Єйльського університету, колишній директор Єйльського російського хору, колишній дяк і диригент парафіяльних хорів у Бостоні, Гартфорді і Нью-Гейвені, Коннектикат, з 1996 року очолює ансамбль „Євшан“. Члени ансамблю виконують репертуар старовинних літургійних наспівів східного християнства, як також класичні композиції XVIII–XXI ст.

11 жовтня „Євшан“ співатиме також під час Літургії в Українському католицькому крайовому соборі Пресвятої Родини.

Юрій Добчанський

Відбулося Всеукраїнське Франкове свято

ЯСЕНИЦЯ СІЛЬНА, Дрогобицька область. – 27–28 серпня відбулося, в рамках урочистостей з нагоди 153-річчя від народження Івана Франка, літературно-мистецьке свято „Я син народу, що вгору йде“, яке вже традиційно організовують Дрогобицька державна районна адміністрація і районна рада, Національний науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти України, Науково-ідеологічний центр ім. Дмитра Донцова і Благодійний фонд ім. Івана Франка.

Ясениця Сільна – це батьківщина матері І. Франка. Колись тут у початковій школі зробив перші кроки у світ освіти та науки малий Івасик, майбутній Каменяр України. А тепер на святі в його честь було відкрито приміщення нової середньої школи.

Того ж дня у Нагуєвичах, у Музеї-садибі Івана Франка, відбувся обласний творчий пленер учнів мистецьких шкіл та Всеукраїнська наукова конференція „Нагуєвицькі читання-2009“.

Опісля учасники конференції поклали квіти до скульптурної композиції „Іван Франко і світова література“, відтак у Будинку літератора відбулося пленарне засідання, і праця двох секцій. Першою – „Літературознавство. Перекладознавство“ керували Любомир Сенік та Микола Зимомря, другою – „Націологія. Українознавство. Мовознавство. Педагогіка“ – Омелян Вишневський та Ярослав Яремко.

На пленарному засіданні винятковою увагою присутніх користувалися виступи д-ра Петра Шкраб'юка („Політична прогностика Івана Франка і сьогоднішні уроки державотворення“), д-ра Л. Сеніка („Захист Іваном Франком прав і свобод нації в контексті

„вселюдського“ гуманізму“), д-ра Галини Мацюк („Мова і соціум у творах Івана Франка“), д-ра Петра Іванишина („Іван Франко і теорія постмодернізму“), а також доповідь Святослава Пилипчука зі Львова – „Фолклористичні пошуки Івана Франка та їх актуалізація у XX–XXI ст.“

Не менше зацікавлення викликала праця обидвох секцій, зокрема виступи О. Багана („Цивілізаційні ідеї Івана Франка і сучасні геополітичні виклики перед Україною“); проф. Омеляна Вишневського („Педагогічні погляди Івана Франка на тлі сучасної української педагогіки“); Ярослава Радевича-Винницького („Іван Франко і мовно-культурний націоналізм (минуле-сьогодення)“).

Водночас біля каплички Різдва Богородиці діяли обласна виставка творчості учнів мистецьких шкіл і виставка виробів народних майстрів Львівщини.

Під час урочистого відкриття Всеукраїнського літературно-мистецького свята „Я син народу, що вгору йде“ виступали представники Львівщини, Волині, а також заступник голови гміни польського селища Єжова Веслав Рях, який очолював делегацію з Республіки Польща.

Відбувся великий святковий концерт з участю Заслуженого Прикарпатського ансамблю пісню і танцю України „Верховина“, муніципального чоловічого хору „Боян Дрогобицький“, солістів Львівської обласної філармонії, Заслужених артистів України Мар'яна Шуневича, Оксани Гриб, скрипаль-віртуоза Ростислава Фединця та гурту „19-та кляса“. А пізніше того ж дня розпочалася молодіжна програма.

Іван Пасемко

Майстер-кляса в Літній школі для закордонних українців

КИЇВ. – Для учасників Літньої школи україністики та Українсько-американського літнього табору для молоді при Києво-Могилянській академії українська співачка Заслужена артистка України Ірина Шинкарук провела майстер-клас „Глибокий колодязь“, який долучив молодь з різних країн до народної пісні.

І. Шинкарук – авторка поетичних збірок „Народження голосу“ та „Відчуваю“ – восени 2004 року розпочала новаторський акапельний проект „Глибокий колодязь“. Вона виконує стародавні пісні у храмах, музеях, печерах, палацах, на вели-

ких підприємствах та у горах.

І. Шинкарук розповіла про запис її пісень на Божій горі в Почаєві, в київському храмі Життєдайного джерела, на заводі „Авіант“, в кримській печері Карані-Хоба. Учасники майстер-класу послушали записи, почули цікаві історії про дива, які творить пісня.

Деякі з американських учасників табору вперше почули український народний сольоспів наживо. Отримані пісенні враження матимуть для них довготермінову й потужну силу дії.

Жанна Безп'ятчук

Учасники програми „Навчання української молоді Америки в Україні“ разом з Заслуженою артисткою України Іриною Шинкарук.

КОРИСТУЙТЕСЯ ЕЛЕКТРОННИМИ АРХІВАМИ

„СВОБОДИ“ www.svoboda-news.com

„УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА“ www.ukrweekly.com

Подорож у каторжні місця

Олександр Вівчарик

Продовження.
Початок в чч. 7-15, 37, 38

Мою маму звільнили
без дозволу на виїзд

На початку жовтня 1954 року мою маму, тоді ще Марію Ластівку, звільнили з ув'язнення. Правда, свободу її дуже обмежили: далі Інті їй нікуди їхати не дозволили. Але мама тепер вставала не за сигналом, їла, коли захоче, або коли щось мала, а не коли дадуть. Її вже не мали права обшукувати, водити на працю під конвоем, бити чи садувати до карцеру. Склавши свої речі до дерев'яної валізки, яку подарували свої хлопці, вона вийшла за зону, перехрестилася і, не обертаючись, пішла до міста.

Людей випускали поступово, протягом декількох місяців, сподіваючись, що вони якось самі влаштуються. Моя мама пішла до подруги, сусідки по нарах Ніни Сюйви, яку випустили раніше і яку на волі чекав колишній смертник Семен Макарчук, який до сталінських таборів потрапив ще 1939 року. Його засудили до смертної кари за те, що був переконаним українським націоналістом і до війни працював у львівській газеті „Діло”. Смерти він чекав декілька місяців в одиночній камері. Зрештою, розстріл замінили на 25 років каторги.

У 1940-их роках він працював в Інті фельдшером на пересильному табірному пункті. Коли з Волині привезли засуджену за членство в ОУН Н. Сюйву, закоханий С. Макарчук, ризикуючи отримати новий термін ув'язнення, майже рік тримав її в табірному шпиталі. Зрештою, Н. Сюйва змушена була „одужати”, бо інакше б її відвезли в інвалідний табір в Абезі.

Коли Н. Сюйва вийшла зі своєю валізкою за колючий дріт, на неї вже чекав С. Макарчук, який уже рік був на свободі і навіть мав кімнатку у двоповерховому будинку. Він одразу побрався зі своєю коханою. Тож моїй мамі було до кого піти, знаючи, що її приймуть, нагодують і обігріють теплом свого серця.

Перебувши якийсь час у Макарчуків, вона подалася до їхніх знайомих Музичуків, котрі вже встигли збудувати власний будинок. А за декілька днів, несучи додому відро води, впала і зламала руку. Біда ніколи не буває вчасною. А того разу – особливо. Адже мама якраз влаштувалася на шахту і

повинна була йти до праці.

Знайомі порадили піти до начальника таборів Михайла Халеева. І мама пішла, хоча й знала про його крутий норов і розбещеність. Але якраз тоді в Інті було вбито одного з катів табору. Всевладних катюг охопив страх. А М. Халеев узагалі збирався втікати до Москви і в Інті допрацьовував останні дні. Мама таки потрапила до недавнього всевладного чиновника. Він вислухав її розпачливу скаргу, подумав похмуро, а тоді підняв слухавку, набрав телефон головного лікаря лікарні і сказав прийняти маму на лікування до повного одужання.

Можливо, це був унікальний випадок, коли цей високопоставлений чекіст допоміг щойно звільненій людині. Особисто я знаю інше. Наприклад, 29 червня 1954 року ув'язненого Смирнова запроторили на 10 діб до карцеру нібито за образу керівників табору. Його провини полягала в тому, що під час перерви на будові він лежав на дошках і не підвівся, коли туди прийшов М. Халеев. В'язня негайно помістили у карцер. На його вимогу викликати прокурора або дати можливість написати скаргу ніхто не реагував. З сусідніх камер Смирнову зуміли передати сірники, і він на знак протесту підпалив камеру. Від отруєння чадним газом нещасний помер.

Як бачимо, М. Халеев залишався усе тим же жорстоким чекістом.

Будуючи руками в'язнів промислові об'єкти і бараки, полковник М. Халеев не забував і про себе. Олена Калакуцька пише у своїх спогадах: „У час мого дитинства Інта мала особливу архітектурну відмінність: вежі, загорожі з колючого дроту, знову – вежі, знову – огорожі... Сім'ї звільнених селилися в бараках, котрі ділили на кімнатки, а також у саморобних мазанках біля шахт. Але вже тоді в центрі селища почали будувати будиночки для полковника М. Халеева. Тоді нам, дітям, цей особняк здавався дивом архітектури, а у наших батьків він, мабуть, викликав почуття страху. Цей особняк дожив до наших днів. Кажуть, у ньому тепер відомчий готель концерну „Інтауголь”.

Діти без дитинства

Блукаючи містом свого народження, колишньою каторжною Інтою, я не міг обминути острів, який з усіх сторін обмиває річка Велика Інта. До острова можна дістатися підвісними мостами. Острів уже за моєї пам'яті був парком. Таким залишився

Мама автора Марія Ластівка з сином Сашиком Вівчариком (зліва) і подружжя Макарчуків з сином Славком після звільнення з табору.

ся і тепер. Біля першого мосту, який перекинули з берега, встановлено погруддя Петра Чайковського. Чому саме його, ніхто достеменно не знає.

На острові було тихо, спокійно, навіть затишно. Я блукав поміж дерев, які в Інті ростуть кущами. Може, їм так легше рости на суворій північній землі? Вони ростуть родинами, обіймаються, мов друзі.

Зненацька мої міркування грубо перервав хрипкий голос: „Мужик, дай закурити!”. До мене звертався закуйовджений, не дуже охайний чоловік непевного віку. Його вигляд і пропитий голос відразу повернули мене на грішну землю, на якій я уздрів і пляшки з-під горілки, і недопалки, і шприці. Очевидно, на цьому місці збиралися „безхатки”. Про це свідчили і залишки вогнища, і колода, на якій умонтирована безцеремонний прохач.

„Не курю, пойняв?”, – відповів у тон безхаткові. „Ну то дай на дорогу”. „Сам приїзжай. Нічим допомогти не можу”. „Що ж, – на диво добродушно махнув рукою безхатко. – Коли приїзжай... Ти, може, думаєш, що це річка, – хитнув головою у бік Інті. – Ні, паря, це канал. Його зеки копали. Вони все тут збудували. А нас учили, що то були комсомольці. – Він засміявся беззубим ротом. – Мій батя теж тут сидів. Ми з мамкою до нього приїхали, коли його випустили. Я табори пам'ятаю. Ти в тундру не ходи. Там під кожним горбиком – кістяк. Як і під кожною хатою в місті”.

Обличчя безхатка посуровішало. Він довго дивився на місто за річкою.

„А ти чого приїхав? – знову звернувся до мене. – Що тут дивитися? Місто покійників. І мої тут лежать. А я... – він знову махнув рукою. – Теждесь тут лежатиме. Недовго уже”.

„Ти ж їхати десь збирався”, – нагадав я. „Так, до „кореша”, в Кочмес. Тут недалеко. У нього хата є. Але гроші я пропив”.

„Я дам, чи доїдеш?”

„Доїду, гадам буду!”

Очі пропадаючого загорілися надією.

„Скільки треба?”

„Хоч 50 рублів дай”, – не вірячи своєму щастю, промовив він.

Я дав 100 рублів і пішов. Скоріш за все, він їх проп'є. Але раптом... То я просто кинув децицю на пам'ять минулому, яке заростає травою на згарищі мого будинку.

У таборах теж народжувалися і вмирали діти. А безхатко, сподіваюся, не брехав. Мабуть, він і справді був з тих дітей, які приїхали з матерями до звільнених батьків. Інтинська громада складала тоді химерну суміш зеків, високоосвіченої інтелігенції, переважно неосвічених охоронників, і дітей.

Але в Інті, як і в інших таборах, були й інші діти. Згадує Ада Войтоловська, яку заарештували ще 1936 року: „У ті роки жажливо швидко росли табори, табірні підрозділи (лагпункти) для політичних в'язнів, зокрема для жінок. У нашому етапі їхало з матерями декілька діток. Їх не було на кого залишити, не було кому віддати. –

У нашому бараці, в Кочмесі, жили кілька дітей з матерями. Там поряд з кримінальними злочинцями зосередили тисячі жінок-політв'язнів. З них 85 відс. – матері. Це Люда Караджа з двома хлопчиками, Галя Вольф з Ірочкою, Фріда Геллер з Галочкою, Вікторія Щехура з синьооком Євгенком. Пізніше їх переселили в окрему землянку, але впродовж року діти вешталися в загальному жіночому бараці, залишені напризволяще, оскільки матері від роботи не звільняли.

Ще пізніше, коли всупереч усім заборонам, в Кочмесі почали з'являтися новонароджені, відкрилися ясла. Дівчатка з нашого барану вирости і живуть нормальним життям. А життя хлопчиків не складалося – у всіх трагічна доля. Чоловіка Л. Караджи розстріляли у Воркуті. Діти недовго росли у таборі, а тоді були біля табору. Бажаючи швидше поставити сина на ноги, мати відрядила старшого в технічне училище, додавши йому у довідці два роки. Почалася війна і його за віком взяли в армію на два роки раніше, 15-літнього. У перші дні війни він загинув на фронті. Другому синові значно пізніше вдалося поступити до навчального закладу”.

Продовження –
в наступних числах „Свободи”

Збудований в'язнями Інті дім полковника Михайла Халеева.

Місток через канал, викопаний ув'язненими жінками.

РОКИ І ДОЛІ

Згадуючи Марка Антоновича

Георгій Шибанов,
Заслужений діяч мистецтв України

Під час великих потрясінь і катаклізмів драматичного ХХ ст., викликаних революціями, війнами, голодоморами, політичними репресіями, значній частині діячів науки, культури, мистецтва, які не могли сприйняти тодішнього тоталітарного режиму, настраждалися від нього, довелось рятуватися втечею на Захід, за океан, шукаючи там кращої долі. Тільки завдяки неймовірним зусиллям, нерідко – тяжкій фізичній праці, вони змогли реалізувати себе на чужині в умовах іншої соціальної формації.

Прикро, що і нині через тяжкі умови життя, безробіття, низький матеріальний статок Україну продовжують залишати науковці, лікарі, інженери, журналісти, музиканти, артисти.

Коли ж, нарешті, українці (здебільшого талановиті й високоосвічені) перестануть виїжджати з рідних теренів? Про це не раз думав, перебуваючи навесні 1998 року в далекій Канаді, де шукав сліди Нестора Городовенка (1885-1964) – такого ж вимушеного вигнанця з Батьківщини, який прибув наприкінці 1948 року до цієї північноамериканської країни з Німеччини зі своєю вірною дружиною Анастасією.

У пам'яті надовго залишилися незабутні поїздки по містах провінцій Квебек, Онтаріо, зустрічі з представниками української культурно-мистецької громадськості Монреалю, Торонто, Гамільтону, Лондону та інших міст, зустрічі з представниками української наукової і культурно-мистецької громадськості, серед яких були незабутні Іван Зінчик, Євген Калужний, Євген Рослицький, Іван Стельмахук, Люба Жук, Павло Дрозд, Макар і Оріся Сушки, о. Ігор Кутах та інші добродії.

Та особливо щемні враження залишилися після моєї кількохгодинної зустрічі з істориком Марком Антоновичем (1916-2005). Він мешкав в одному із затишних кварта-

лів Монреалю, на Оксфорд-вулиці. Я з нетерпінням чекав тієї миті, коли ми поїдемо до представника великої родини Антоновичів, яка так багато зробила для української науки і культури. Нагадаємо, що його дід Володимир Антонович (1839-1908) був відомим істориком, етнографом, археографом, археологом. Батько, Дмитро Антонович, також відомий історик мистецтва, один з засновників Революційної Української партії (РУП). За часів Директорії – глава української дипломатичної місії у Римі, згодом ректор Українського Вільного Університету (Німеччина).

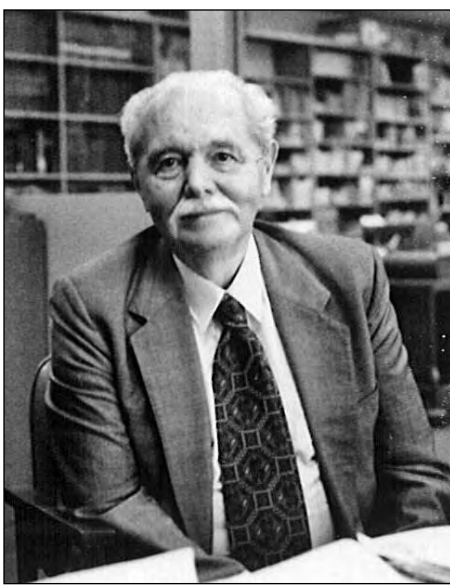
Й ось ми їдемо до одного з останніх могікан національної інтелектуальної еліти діяспори. Мені важливо було зустрітись з М. Антоновичем й тому, що я хотів почути й записати його спогади про Н. Городовенка, з яким він підтримував дружні зв'язки. У хорі „Україна“, котрий був створений 1950 року Українським Національним Об'єднанням (УНО) Канади, співала дружина М. Антоновича.

З усіх публікацій про Н. Городовенка, які з'являлися у виданнях української діяспори Канади, США, Німеччини, найгрунтовнішу монографічну статтю надрукував у газеті „Новий Шлях“ (31 серпня 1974 року) М. Антонович, чітко визначивши належне місце видатного хормайстра в історії національної музичної культури. У цьому йому багато допомогли особисті контакти з митцем.

На той час високоосвічених людей з числа українських іммігрантів у Монреалі було не так багато, а тому Н. Городовенко охоче навідувався до М. Антоновича, щоб натішитися спілкуванням, якого йому так не вистачало на чужині.

Перед тим, як я мав приїхати до М. Антоновича, голова монреальської філії УНО І. Стельмахук зателефонував йому і запитав про самопочуття. Тоді вчений дещо занедужав, але на зустріч погодився охоче.

Була середина березня. Випало багато снігу, посилювався мороз.

Д-р Марко Антонович

Приїхавши в інший кінець кількомільйонного міста, котре іноді називають другим Парижем, ми стали на порозі гостинного дому Антоновичів. Його господар зустрів нас радо і привітно. Трохи стомлене, інтелігентне обличчя пана Марка враз просіяло:

„О, дуже радий бачити гостя з Полтавщини“, – промовив він, тепло вітаючись. І запросив сісти у крісло напроти нього.

Я мав з собою кілька листівок з видами Полтави і подарував їх М. Антоновичеві. Це дуже розчулило його і він, розглядаючи знайомі силуети пам'яток міста Чураївни й Івана Котляревського, з захопленням промовив: „Спасибі за те, що привезли мені дрібку України...“.

І далі розпитував про життя на Батьківщині, а потім згадав про свою незабутню поїздку на початку 1990-их років до рідного Києва, коли Україна стала незалежною, про зустріч з колегами, про ту радість, яка наповнювала його серце: долаючи труднощі, Україна, нарешті почала розбудовувати нове життя.

Майже всюди у помешканні Антоновичів – шафи з книгами. Вони лежали стосами і на підлозі. Подекуди було видно нерозкриті пачки з книгами, присланими з України. На стінах – роботи малярів з рідної землі, місцевих авторів. Цю колекцію прикрашали і неповторні акварелі давньої знайомої господаря дому Катерини Кричевської-Росандіч, котра живе

у Каліфорнії. Вчений постійно цікавився науковим і культурно-мистецьким життям України, був, як мовиться, у курсі справ.

М. Антонович залишив рідний Київ зі своїми батьками у далекому 1923 році. Спочатку жили в Чехії, де він студював египтологію. Згодом перебралися до Німеччини. Найбільше молодого вченого зацікавлювала історія України, її громадсько-політичних рухів у другій половині ХІХ ст. Немало видав він і літературознавчих праць. Переїхавши до Канади, М. Антонович тривалий час очолював Українську Вільну Академію Наук (УВАН) у Нью-Йорку, навколо якої згуртував велику плеяду українських вчених з різних країн світу.

Прошу його поділитися спогадами про Н. Городовенка, талант якого він високо цинив.

„Нестор Теофанович дуже страждав через свою відірваність від України, – повідав вчений. – Його всюди переслідувала нестерпна туга за рідним краєм. Тут, у Канаді, Городовенка розуміли не всі, і це його дуже пригнічувало. Він часто згадував Лохвицю, де минули дитячі і шкільні роки, свою багаторічну працю з „Думкою“, котра стала його „найулюбленішою дитиною“. Це був майстер своєї справи, – наголосив М. Антонович, – неперевершений інтерпретатор і популяризатор української пісні, який, як і Олександр Кошиць, приніс їй світову славу“.

Далі М. Антонович розповів, що Н. Городовенко ніколи не скаржився на свою долю. Та всі, хто його оточував, добре розуміли, що творилося на серці мистця. Україні йому бракувало завжди, бо там залишилися його слава, незабутня „Думка“.

Диригент любив розповідати М. Антоновичеві про свою дружбу з великим знавцем народної творчості Максимом Рильським, котрий, прощаючись з ним у Києві, сказав: „Несторе, завжди співай українську пісню. Вона нас виведе з неволі...“.

Це Н. Городовенко робив до останніх хвилин життя. Коли під час своїх виступів у березні 1964 року у Канаді до шпиталю, що на околиці Монреалю (тут він провів

(Закінчення на стор. 22)

2200 Route 10 West, Suite 104
Parsippany, NJ 07054
(973)538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ROXOLANA

International Trade, LTD
e-mail: roxolanalt@roxolana.com
web: www.roxolana.com

ПАКУНКИ ДО УКРАЇНИ:

МОРЕМ • АВІА
Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуйтеся нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973)538-3888
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталогу.
- Медикаменти на замовлення до України.

* Додаткова оплата за доставку існують певні обмеження.

Roxolana Travel

- У нас можна замовити авіаквитки будь-яких авіакомпаній до більшості європейських країн.
- Візові послуги в Україну (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на літовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

Roxolana Money Service

В Україні: **ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ**

\$100 - \$7	\$500 - \$12	\$800 - \$17
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$900 - \$20
\$300 - \$12	\$700 - \$17	\$1000 - \$20
\$400 - \$12		

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.
* Додаткова оплата за доставку

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталогу
вміст пакунку: борошно – 20 ф., гречка – 10 ф., олія – 1 галон, тушонка – 3 ф., саямі – 3 ф., родзинки – 3 ф., дріжджі – 1 ф., кава в зернах – 2 ф., шоколад – 2 плитки.
Ціна \$ 99 за 51 ф.

Додаткова оплата за доставку. Телефонуйте за докладнішими інформаціями.
Тел.: 1-888-PAKUNOK (725-8665) • (973) 538-3888 • Fax: (973) 538-3899

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ „Свобода“ ☐ „The Ukrainian Weekly“

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС):

Ім'я і прізвище:

Адреса:

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище:

Адреса:

Число телефона: (.....)

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити \$1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Згадуючи...

(Закінчення зі стор. 21)

свої останні місяці) завітали його провідати співаки Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка під орудою земляка Григорія Китастого (1907-1987), він сказав їм:

„Помирати я вже не боюся. У думці переспівав (диригент знав напам'ять майже 2,000 українських пісень) всі партитури, починаючи з років моєї молодості“.

Тоді Нестор хвалився бандуристам Федорові Федоренкові, Іванові Китастому, Йосипові Панасенкові про те, що сопранові партії його хору „Україна“ звучать „як одна струна“. Він навіть не мав таких у Києві, у „Думці“.

„Н. Городовенко був великим життєлюбом, неповторною особистістю, – продовжував згадувати М. Антонович. – Усі, хто його знав, відчували, що це видатна людина свого часу“. Н. Городовенко був цікавим М. Антоновичеві і як живий свідок драматичних подій національного відродження, котрий відчув на своїй творчій долі катастрофічні наслідки його „розстрілу“, розпочатого сталінською репресивною машиною наприкінці 1920-их років.

Після того, як у 1937 році за вказівкою сталінської влади Н. Городовенка вигнали з „Думки“, вона почала втрачати український дух, яким повнокровно жила з 1919 року, з часу її заснування.

М. Антонович пригадав і великий концерт, підготовлений Н. Городовенком під назвою „Пісні від Сяну до Дону“. Він зібрав фольклорні перлини з різних кутків України, і це справило неповторне враження на усіх присутніх на тому незабутньому концерті. Про нього довго згадували серед української громади міста.

Досить помітною подією в мистецькому житті Монреалю у 1955 році став також концерт духовної музики на Плато-Гол, в якому хор Н. Городовенка високомайстерно виконав твори Вольфганга Амадея Моцарта, Джузеппе Верді, Дмитра Бортнянського, Миколи Лисенка.

Аж тут, у Монреалі, я довідався від М. Антоновича і про те, що Н. Городовенко розповідав йому про нещасливу для нього зустріч зі Сталіним у березні 1936 року, під час Першої декади українського мистецтва у Москві. Після її закінчення уряд влаштував для артистів прийняття у Кремлі, на якому виступала і „Думка“. Її спів сподобався Сталінові.

Під час цього була нагода поговорити з „батьком народів“. Н. Городовенко тоді нібито поскаржився йому: „У нас, товаришу Сталін, тепер дуже став звуженим репертуар капелі. Не дозволяють виконувати духовні твори видатних західноєвропейських і наших композиторів.“

„А ви співайте їх без слів, – іронічно відповів Сталін і дав зрозуміти диригентові, що на цьому розмову закінчено.“

За спогадами адміністратора хору „Україна“, котрим керував Н. Городовенко у повоєнній Німеччині, Валентина Кохна на тому прийнятті Сталін підізвав до себе Лаврентія Берію і дав йому вказівку „зняти шаровари з цього хохла Городовенка“. Про це маєстро розповів В. Кохнові незадовго до своєї смерті, коли той приїздив до Монреалю, щоб попрощатися з ним.

Під час згаданого прийняття у Кремлі групі українських артистів вручили державні нагороди. Н. Городовенка одержав орден „Знак Пошани“. Та це було звичайнісіньке лицемірство тодішньої влади. Зі своїм національним духом митець вже не вписувався в реалії того часу і невдовзі його усунули від керівництва „Думкою“.

Відтоді над Н. Городовенком нависла реальна небезпека репресій. У будь-яку хвилину його могли арештувати. Існують версії про те, що, за клопотанням Миколи Бажана, його врятував від розправи Микита Хрущов, який на початку 1938 року прибув на роботу з Москви до Києва.

Швидко спливали години нашої бесіди з М. Антоновичем. Щиро подякувавши за ту незабутню зустріч, ми залишили його привітний дім. На прощання вчений подарував мені свою працю „О. Кониський і Т. Шевченко“ зі своїм автографом, яка нині зберігається у моєму іменному архівному фонді у Державному архіві Полтавської області, куди я передав і кілька пісенних партитур уславленого хормайстера, розписаних його нагрудженою рукою.

Час від часу я згадую свою пам'ятну поїздку до Канади, вмикаю магнітофонний запис і прослуховую голос М. Антоновича. Він говорив тихо, м'яко з київською вимовою, і здавалося, що ми розмовляємо з ним не в далекому, засніженому Монреалі, а в рідній Україні, про яку він ніколи не забував...

Селище Чорнухи,
Полтавська область

Передплатіть „Свободу“ в Інтернеті!

Найстарша українська газета світу – тижневик УНСоюзу „Свобода“ поміщує електронну версію кожного числа на свою інтернет-сторінку: www.svoboda-news.com. На обмежений час користування цією послугою є безкоштовним.

В майбутньому, щоб мати доступ до останнього випуску газети і до електронного архіву „Свободи“, треба буде стати передплатником електронної версії.

Передплатити електронну „Свободу“ можна і тепер за 55 дол. на рік на вказаній сторінці кредитовою картою через PayPal.

Якщо маєте складнощі з передплатою через PayPal, а також для звичайної передплати на папері, скористайтеся телефоном (973)-292-9800, дод. 3042, або (800)-253-9862, дод. 3042, або поштою.

Передплатники звичайної (друкованої) версії газети, можуть користуватися електронним архівом за 15 дол. на рік додатково до основної передплати.

Для цього приготуйте кредитову картку і подзвоніть до нашого відділу передплати на число **(973)-292-9800**, дод. 3042, або **(800)-253-9862**, дод. 3042. Ви дістанете електронною поштою ім'я користувача (user name) і пароль (password) – збережіть їх для доступу до архіву, де Ви знайдете останнє число газети.

Редакція

Спільними зусиллями рятуймо від загибелі церкву у Перемишлі!

Завдяки жертвенності людей доброї волі, яким не байдужа доля української сакральної спадщини на перемиській землі, людей, що щиро відгукнулись на заклики про допомогу, від весни 2009 року почався ремонт нашої святині Співстраждання Пресвятої Богородиці у Перемишлі, святині, яка зазнала величезних руйнувань в 1945-1996 роках польськими ужитковниками цієї обителі.

Ми не один раз на сторінках української преси в Польщі, на Заході, в Америці і Канаді дякували усім добродіям за їхні пожертви на спільне всюдисущим українцям священне діло збереження слідів українського буття у княжому Перемишлі. Нині, користаючи з доброзичливості шановних редакцій українських часописів, хочемо з глибини душі щиро подякувати черговим жертводавцям, які склали свої пожертви, а саме:

3 Перемишля в злотих: Павлюшко Марія – 100, Фіцак Андрій – 100, Дзівік Євген і Данута – 100, анонімно – 50, анонімно – 200, Лихач Ілля – 1000, анонімно – 900, Козак Катерина і Михайло – 400, анонімно – 100, Романик Ірина і Йосип – 400, Мричко Марія і Володимир – 100, Ярошевич Богдан – 100, Попович Ольга і Богдан – 100, Ковалик Роман – 100, Кривуцький Петро – 500, анонімно – 2600, анонімно – 300, Туцькі Тереза і Юрій – 100, Любович Ірина, Павло і Петро – 500, Макар Марія – 50, Мельник Ярослав – 200, Гнатюк Анастасія – 100, Зельвак Марія – 100, Зайло Галина – 100, Ярошевич Ярослав – 100, Колач Тереза і Мирослав – 500, анонімно – 500, анонімно – 100, анонімно – 300, Камінська Марія – 200, анонімно – 100, Стабішевська Ірина – 200, Кіт Богдан – 100, Джурко Ярослав (Венгожево) – 100, анонімно – 500, Бучко Катерина – 300, Зайло Галина – 100, Ожибко Галина – 100, Кость Ярослава – 100, Снігур Ірина – 100, Бак Юліан – 300, Леськів Анна і Михайло – 100, Павлинська Галина – 200, Фіцак Омелян – 100, Лопух Стефанія і Зиновій – 100, Плахта Катерина – 200, Федоришак Стефан – 50, Міхалушко Данута – 100.

3 Канади (канадські долари): Крамар Володимир – 50, Шнайдер Анна – 50, Дубек Тед – 50, Колач Зиновія і Богдан – 50, Воркун Стефанія – 100.

3 США (USD): Кузмінський Левко – 100, Бабіцький Стефан – 45, Бохно Михайло – 50, Збірка Павла Перуна у New Britain – 440, Плімак Катерина – 200, Кусик Володимир – 100, Кузик Володимир – 1000, Пакош Іван – 200, Ягнич Ольга і Володимир – 200, Ягнич Микола – 100, Щерба Марія – 50, Організація ООЧСУ 42-ий відділ у Лонг Айленд – 1000, Організація УККА відділ у Лонг Айленд – 1000, Мицьо Катерина і Мирон – 100, Капустянські Марія і Ярослав – 100, Трояновські Ірина і Дмитро – 100, Бродило Марія – 100, Барняк Параскевія і Теодор – 50, Мицьо Люба і Марко – 50, Щерба Анна – 50, Ільницька Ксенія 40, Маліняк Анна – 20, Качмарчик Анна і Михайло – 20, Барняк Леся – 20, Коваль Марія і Володимир – 1000, Шклярчук Марта й Іван – 50, Гасюк Богдан – 100, о. Михайло Федорович – 100.

3 Німеччини (в злотих): Владика Петро Крик – 500, анонімно – 2200, Матійчак Ольга і Петро – 200, Фульмес і Тимко – 80, Стефанія Кушлик – 100 євро, Мирослава Кушлик – 50 євро, Ярослава Філь – 100 євро.

3 Швеції (в злотих): Тицькій Стефан – 400.

3 Великої Британії: Іван Зельо – 500 фунтів.

Усім жертводавцям щире спасибі.

Хочу повідомити, що дотепер завершено ремонт головні бані, яка тепер милує око новим покриттям мідною бляхою і мов золото блищить у променях сонця, приваблюючи людей до храму на молитву, бо є доказом, що церква живе. Залишається повністю відремонтувати дві бічні бані, поправити інсталяцію громозводів, помалювати церкву і найважливіше зробити ізоляцію пивниць з огляду на велику вологість. На превеликий жаль для завершення цих робіт не вистачає коштів, а це є 296 тисяч злотих (біля сто тисяч американських доларів).

Тому уклінно просимо усіх, хто хотів би долучитися до грона добродіїв і фінансово допомогти в успішному завершенні розпочатого благородного діла збереження на славу Божу його святині в Перемишлі, свої пожертви висилати **чеком** на ім'я о. Julian Bogdan Kowal, Przelozony Klasztoru, ul. Salezjanska 2, 37-700 Przemyśl, або вплачувати на банківський рахунок оо. Василіян в Перемишлі.

Bank Pekao S.A. II oddział w Przemyślu,
Nr. Rachunku 59 1240 1776 1111 0000 1937 9896.
Swift: PKOPPLPW

Остаємось з великою вдячністю і молитвою за дотеперішніх та майбутніх добродіїв.

Ієром. Юліан Коваль, ЧСБВ ігумен монастиря у Перемишлі

Найвища мета – зберегти Україну

Наступні вибори Президента України викликають стривоженість в середовищі української інтелігенції. Вибори до Верховної Ради, проведені за партійними списками, призвели до появи у парламенті осіб, які не відповідають депутатському покликанню ні за професійним рівнем, ні за станом моралі. Тепер з'являється загроза боротьби за найвищу державну посаду осіб, які керуються не стільки національними інтересами, скільки особистими амбіціями. Цю стривоженість висловлено в заяві з датою 8 вересня від літературно-мистецького клубу „Ярославів Вал“.

Стрімко наближаються чергові президентські вибори. З ними закономірно пов'язані сподівання народу на позитивні зміни у всіх сферах суспільного буття, яке охоплене задавленою хронічною кризою системного характеру.

Причини цього очевидні: це, насамперед, узурпування політичної влади кількома партійно-олігархічними групами, голов-

ною метою яких є не вболівання за долю країни, а нечуване збагачення за рахунок цинічного пограбування національних ресурсів.

Сьогодні жодна політична сила не виражає волі простого люду, не відстоює загальнонаціональних інтересів. Цілком очевидно, що подальше збереження такого становища веде до найтрагічніших наслідків.

У цей загрозливий час ми заявляємо чинним політикам наш рішучий протест проти курсу на встановлення антидемократичного, антиукраїнського, антинародного олігархічно-кланового режиму, власне – на руйнування здобутків, за які боролися й поклали голови мільйони українських патріотів.

Тепер мільйони українців опинилися на межі виживання, мільйони покинули свою землю в пошуках кращої долі. Ганебно впав образ Української держави в очах світової спільноти.

Можновладці досі не виробили національної державотворчої ідеї, змістовний стрижень якої об'єднав би всіх громадян, запалив би їх духом побудови єдиної, сильної, заможної європейської країни. Натомість досі по-шулерському розігрується карта федералізації та другої державної мови, вступу до НАТО, триває блюзнірство щодо історичних подій та персон. Майже два десятиліття Україна існує без чіткого бачення державною владою шляхів розвитку, історичної перспективи.

Суспільство вражене зневірою, розгубленістю, соціальною апатією, бездуховністю, моральним виродженням. Особливо гнітючий, майже безпросвітний стан переживає українське село.

На жаль, в Україні немає жодної політичної сили, яка, маючи беззастережну підтримку народу, взяла б на себе місію виведення народу із прірви. Тому чинні політики мусять нарешті усвідомити всю повноту своєї відповідальності, мусять припинити гризню за посади та важелі влади і домовитися між собою не для задоволення своїх вузьких корпоративних інтересів, а з думкою про вітчизну, яка в усіх нас одна і якій ім'я – Україна.

Поставивши інтереси людей і держави над власними інтересами, вони ще мають шанс реабілітувати себе за бездарно згаяні десятиліття, увійти в історію як рятівники нації і країни.

Якщо ж ні – на них чекатимуть прокляття народу і забуття. Україна рано чи пізно обійдеться без них, але суд історії неминучий.

До 20-ої річниці виходу з підпілля Української Греко-Католицької Церкви

КИЇВ. – Указом від 18 вересня Президент України Віктор Ющенко нагородив за вагомий особистий внесок у відродження Української Греко-Католицької Церкви та з нагоди 20-ої річниці її виходу з підпілля орденом Свободи – Івана Геля, громадського діяча з Львова; орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня – о. Григорія Будзинського, колишнього секретаря Комітету захисту Української Греко-Католицької Церкви (посмертно); орденом „За заслуги“ III ступеня – о. Михайла Волошина, ігумена монастиря Покрови Пресвятої Богородиці у Вінниці; о. Михайла

Гаврилева, ректора духовної семінарії в Римі; о. Володимира-Ярослава Дудкевича, монаха чину св. Василя Великого, синкела у справах монашества Львівської Архиепархії; о. Петра Зеленьюха, пароха у селі Калинівка, Львівської області; о. Михайла Нискогуза, пароха церкви святого Йосафата у місті Червоноград, Львівської області; Тараса Сенькова, Єпископа-помічника Стрийської єпархії, Львівська область; о. Володимира Юргу, священника-емерита, Львівська область. (Інтернет-представництво Президента України)

Члени літературно-мистецького клубу „Ярославів Вал“:

Володимир Загорій – президент Ліги українських меценатів, доктор фармацевтичних наук; **Михайло Слабошпицький** – виконавчий директор Ліги українських меценатів, секретар Національної спілки письменників України; **Анатолій Дімаров** – письменник, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка; **Віктор Баранов** – головний редактор журналу „Київ“, секретар Національної спілки письменників України; **Володимир Пасько** – генерал-лейтенант медичної служби, доктор медичних наук, Заслужений лікар України; **Віктор Грабовський** – в.о. головного редактора газети „Літературна Україна“; **Микола Берник** – головний редактор медичної газети України „Ваше здоров'я“; **Михайло Ватуляк** – голова Асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Львівщини.

Нова добродійна програма фонду „Діти Чорнобиля за виживання“

Міжнародний фонд „Діти Чорнобиля за виживання“ започаткував з серпня цього року нову добродійну програму „Юні таланти України підкорюють світ“.

За 17 існування, поряд із сумлінним виконанням чорнобильських програм, фонд накопичив цінний досвід проведення культурно-мистецьких заходів. З 2002 року в рамках урядових програм проводяться благодійні концерти з нагоди чорнобильських роковин; щорічний Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості „Пісенний сад“ для виконавців віком від 8 до 18 років, лауреати якого представляли Україну та здобували перемоги на міжнародних конкурсах.

Головною метою програми „Юні таланти України підкорюють світ“ є просування сучасних досягнень української культури шляхом участі юних митців у міжнарод-

них пісенних конкурсах та художніх виставках (через залучення коштів вітчизняних та закордонних спонсорів і меценатів).

Просимо надати сприяння Міжнародному фонду „Діти Чорнобиля за виживання“, а саме надсилати інформацію про міжнародні дитячі культурно-мистецькі заходи, що проводитимуться протягом 2009-2010 у США.

Інформацію просимо надсилати на ім'я президента Фонду Л. Закревської. Електронна пошта: zakrevskiyv@rambler.ru. Тел./факс: (380-44) 279-44-91, 279-50-94. Адреса: вул.Володимирська, 3, Київ, 01025 Ukraine.

Копії повідомлень просимо надсилати до Посольства України в США на електронну адресу: voloshyn@ukremb.com.

Посольство України в США

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

запрошує шановне громадянство на відкриття академічного сезону 2009-2010 рр.

презентацію
першого видання
двотомного документального роману

ВАСИЛЯ БАРКИ
«ЖОВТИЙ КНЯЗЬ»

Том 1 & 2

У програмі:

Відкриття – Альберт Кіпа, президент УВАН у США;
«Сяйво яке пробиває сірість» (слово про Барку) – проф. Віталій Кейс;
Враження редакторів від роботи над виданням – проф. Ася Гумецька та проф. Євген Федоренко

Доповідь відбудеться:
у неділю, 4-го жовтня 2009 р.,
о 2-ій год. по полудні в приміщенні УВАН

206 West 100th Street
New York, NY 10025
Tel.: (212) 222-1866

 ХРИСТИНА БРОДИН
Професійний продавець
забезпечення УНС
CHRISTINE BRODYN
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave., Springfield, NJ 07081
Tel.: (973) 376-1347

 ОКСАНА ТРИТЯК
Професійний продавець
забезпечення УНС
OKSANA TRYTIK
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3071) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: OKSANAUNA@COMCAST.NET

 СТЕФАН ВЕЛЬГАСШ
Професійний продавець
забезпечення УНС
STEPHAN J. WELHASCH
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
548 Snyder Ave., Berkeley Heights, NJ 07922
Toll Free: 1-800-253-9862/3036, Fax: 973-292-0900
E-mail: swelhasch@unamember.com

 ЄВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Професійний продавець
забезпечення УНС
EUGENE OSCISLAWSKI
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
5 Stable Lane tel./fax: (908) 782-5451
Flemington, N.J. 08822
Email: eugenemaria@comcast.net

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ

СЛАВЕТНІ ВИХІДЦІ З ПОЛТАВЩИНИ

Просвітитель народів Поволжя

Уродженцем Лохвиці у XVIII ст. був відомий просвітитель народів Поволжя Владика Веніамин (в миру – Василь Пуцек-Григорович), який народився у у 1706 році. Його батько був українцем, а мати – полькою з шляхетської православної сім'ї на прізвище Пуцек.

Після закінчення школи в Лохвиці майбутній Митрополит вступив до Києво-Могилянської академії, де пройшов „нижчу клясу богослов'я”, а згодом був скерований до Казані для праці в Духовній семінарії, де залишився на довгі роки.

1740 року В. Григорович був пострижений в монахи з іменем Веніамин, а згодом рукоположений в ієромонахи. 6 грудня 1744 року, залишаючись на посаді ректора, о. Веніамин отримав звання архимандрита Казанського Спасо-Преображенського монастиря.

В 1746 році його викликали до Санкт-Петербургу, де в 1748 році він був рукоположений у Єпископа Нижегородського та Балахнинського, 1758 року став дійсним членом Синоду, а від 1761 року – Архієпископом Санкт-Петербурзьким та настоятелем Олександрівської Лаври, а від 1762 року – Архієпископом Казанським та Свіяжським.

Під час пугачовського повстання він буцімто розсилав оточені листи, в яких доводив самозванство нового царя „Петра III”, а після невдалого штурму та під-

Василь Пуцек-Григорович

палу О. Пугачовим Казані Владика Веніамин був звинувачений у співробітництві з повстанцями і заарештований.

Однак, імператриця Катерина II все ж наказала його звільнити, вибачилась за „прискорбіє и печаль, что Вас уязвляли”, написала йому особистого листа, подарувала хреста з 209 діамантів, виділила фонди на будівництво духовних закладів.

Владика Веніамин займався місіонерською діяльністю, вивчив мови ряду поволзьких народів, при ньому було перекладене Священне Писання татарською, марійською, чуваською та удмуртською мовами, але ці рукописи, на жаль, не збереглися. Владика Веніамин дав життя граматам кількох неро-

сійських народів Поволжя, які до цього були неписьменними.

17 березня 1782 року Владика пішов на відпочинок й оселився під Казанню, передавши свою бібліотеку Казанській духовній семінарії, а в червні 1785 року відійшов у вічність. На жаль, зараз від Вознесенського собору, де був похований Владика Веніамин, залишилися лише руїни.

Грамата удмуртської мови, складена В. Пуцеком-Григоровичем, стала першою монографічною пам'яткою удмуртської писемності й має велику історичну цінність. Обсяг її 113 сторінок. Поміщений в праці лексичний матеріал передає фонетико-лексичні особливості південного діалекту удмуртської мови.

Таємне „Братство тарасівців”

З багатьох спогадів знаємо, якою важливою подією в національно-культурному житті усієї України початку ХХ ст. стало відкриття в Полтаві пам'ятника клясику нової української літератури Іванові Котляревському. До цієї події були безпосередньо причетні члени Всеукраїнської Безпартійної Загальної Демократичної Організації та Революційної Української Партії (РУП) в містах Ромни та Лубни. Вони поширювали свою діяльність і впливи й на наш край.

На подив інтелігенції, від селян Полтавщини на спорудження пам'ятника надійшло близько 3,800 пожертвувань. На початку 1902 року полтавська „Вільна громада” була однією з шести, що склали основу РУП. Серед її провідників був Андрій Жук, уродженець

села Вовчик (тепер – Лубенський район), у 1901 році – урядовець з Лубенської повітової управи, член РУП, один з засновників Союзу Визволення України, пізніший член Центрального Комітету Української Соціал-Демократичної Революційної Партії, дипломат, публіцист і кооператор.

Приблизно в цей же час активізувало свою працю на Полтавщині таємне товариство студентської молоді „Братство Тарасівців”, одним з ініціаторів якого був Микола Міхновський (1873-1924), який вже у 1902 році разом з братами Шеметами – Сергієм (1875-1957), випускником Технологічного інституту в Санкт-Петербурзі, пізнішим особистим секретарем гетьмана Павла Скоропадського (помер 5 травня 1957 року в австралійському місті Мельборн), та Володимиром (1873-1933), членом першої Державної Думи Росії, одним з засновників львівської газети „Рада”, братами Шевченками та Євгеном Любарським заснував Українську Народну Партію, що восени 1905 року почала видавати часопис „Самостійна Україна” у Львові та 17 жовтня 1905 року першу легальну україномовну газету „Хлібороб” в Лубнах, а від 1912 року у Харкові – газету „Сніп”.

Блискучий юрист М. Міхновський, який походив з Прилуцького повіту історичної Полтавщини, за студентських часів належав до „Братства Тарасівців”, працював пізніше адвокатом у Харкові, став автором програмової праці-трактату „Самостійна Україна” й ідеологом українського націоналізму та державної само-

(Закінчення на стор. 25)

Федеральна Кредитова Кооператива СУМА

Це найкраще місце для
збереження ваших ощадностей!

Інтернет: www.sumafcu.org

Сертифікати (CD)*

2.79 % АРҮ**
На 2 роки
(2.75% APR)

Money Market

До \$49,000 **1.52%** АРҮ** (1.50% APR)
\$50,000 + **1.77%** АРҮ** (1.75% APR)

Морґеджі

5.075 % 15 Year Balloon/
30 Year Payout
(5.0808% APR)

4.50 % 5 років
плаваючий
(5.8682% APR)

* Звичайні CD з балансом понад \$100,000 отримують 0.15% бонус. ** Ставки виражають річний дохід у відсотках і можуть бути змінені без попередження.

Ви не знайдете кращого та безпечнішого місця для збереження Ваших заощаджень, ніж Кредитівка СУМА. Всі депозити застраховані Федеральною Адміністрацією Кредитних Спілок (NCUA) на суму до \$250,000.

Ми надаємо різноманітні фінансові послуги, а саме: звичайні ощадні рахунки, рахунки «мані маркет», безкоштовні чекові рахунки, безкоштовний онлайн-бенкінг та електронна оплата рахунків (BillPay), прямі електронні депозити, CD-рахунки, Індивідуальні Пенсійні Рахунки (IRA), кредитні картки VISA з готівковими бонусами та багато інших.

Ми – частина нашої української громади, тому ми дбаємо про її добробут. Будь-ласка, завітайте до однієї з наших філій та переконайтесь у нашій корисності Вам на власному досвіді.

Головне Бюро

125 Corporate Blvd
Yonkers, New York 10701
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-220-4090
1-888-644-SUMA
E-mail: memberservice@sumafcu.org

Філія в Йонкерсі

301 Palisade Ave
Yonkers, NY 10703
Tel: 914-220-4900
Fax: 914-965-1936
E-mail: palisade@sumafcu.org

Філія в Спрінґ Валі

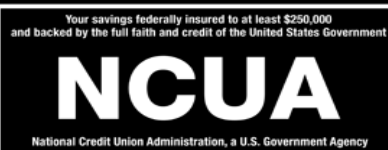
16 Twin Ave
Spring Valley, NY 10977
Tel: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335
E-mail: springvalley@sumafcu.org

Філія в Стамфордї

39 Clovelly Road
Stamford, CT 06902
Tel: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246
E-mail: stamford@sumafcu.org

Філія в Нью-Гейвен

555 George St.
New Haven, CT 06511
Tel: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677
E-mail: newhaven@sumafcu.org

Спогад про музичний садочок Галини Мирошніченко-Кузьми

Моєю першою вчителькою була Галина Мирошніченко, яка відійшла у засвіти 19 березня цього року. Мені було чотири роки, коли я пішла до музичного садочка, який вона заснувала і провадила.

Це був досить великий гурток дітей, які чудово бавилися і багато навчилися за три роки. Пізніше ходив до музичного садочку також мій молодший брат Андрійко.

Г. Мирошніченко ставила для нас дитячі „опери“, в яких кожний з нас мав роль. Я була „Сова – старенька вдова“, а також співала роль „Яблуньки“.

Ми вчилися грати на різних інструментах. Я любила ксилофон і добре грала на ньому – навіть, з

великою відвагою, на день св. Миколая. Коли прийшов до нас св. Миколай (проф. Марченко) з ангелами, це зробило на мене дуже велике враження. А коли св. Миколай відійшов разом з ангелами, а на сцені залишилися санки, я дуже зажурилася і переживала, як буде св. Миколай доставляти дарунки іншим чемним дітям. Я пішла зголосити про це Г. Мирошніченко, яка мене запевнила, що нема чим журитися.

Цей та інші моменти мали на мене великий вплив. Пізніше, коли я підросла, я дуже хотіла бути ангелом в музичному садочку. І тому, що я чи не найкраще грала на фортепіані, я мала можливість стати ангелом. Як ангел, я дуже гарно читала імена

Св. п. Галина Мирошніченко-Кузьма (в центрі) серед працівників видавництва „Свобода“ (фото з газети „Свобода“, 1994 рік).

всіх чемних дітей, яким св. Миколай приніс подарунки.

Я маю дуже багато гарних споми-нів з тих часів. Без Г. Мирошніченко і музичного садочка того б не було. Вона мала дуже добрий підхід до

дітей і знала, як нас вчити, заохочувати і дати нам певність і відвагу не тільки виступати на сцені, але й на ціле життя.

Марійка Костів,
Нью-Йорк

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність, 11 жовтня 2008 р.,
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

СВ. П.

МИКОЛИ КОГУТА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па.
у неділю, 11 жовтня 2009 р.

Про молитви за упокій душі Покійного
ласкаво просять

дружина Віра Когут і донька Ірина з родиною.

Ділимося сумною вісткою, що 16 вересня 2009 р.
відійшла у вічність дорога МАМА і БАБУНЯ

СВ. П.

АНГЕЛИНА СЛОБОДИНСЬКА

нар. 17 жовтня 1919 р.

Похорон відбувся в церкві св. Андрія, а відтак на цвинтарі св.
Духа в Кемпбл Гол, Н. Й.

Діти – РОМАН з дружиною МАРУСЕЮ
ІРЕНА ТУРИНСЬКА з мужем БОГДАНOM
Внуки – РОМАН СЛОБОДИНСЬКИЙ і дружина МОРИН
НАТАЛЯ ЛАЙОНС з мужем ДЖАНОМ
ХРИСТЯ КАТРУК з мужем АНДРІЄМ
НАТАЛКА ТУРИНСЬКА.

Вічна Її Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 16 вересня 2009 р.
відійшла у Божу вічність на 89-му році життя
наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ І ТЕТА

СВ. П.

МАРІЯ СТРУК

нар. 4 січня 1920 р. у Лодині, Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 18 вересня 2009 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 19 вересня 2009 р. в
Українській католицькій церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., а
відтак на цвинтарі Cedar Lawn в Патерсоні, Н. Дж.

У глибокому смутку залишені:

син – КОНСТАНТИН з дружиною ДЖОЙС
дочка – ХРИСТЯ ШКВАРКО
внучка – ДАРЦЯ ШКВАРКО
племінник – ЮРІЙ ЯЦИНИЧ з дружиною СУЗАН і родиною
ближча і дальша родина в Америці, Україні і Польщі.

Про молитви за душу Покійної просить родина.

Вічна Її пам'ять!

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

Theodore M. Lytwyn, Manager

NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED

Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в Бавнд Бруку і
перенесенням Тлінних Останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙГРО - директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк
редакція не відповідає.

З глибоким смутком повідомляємо,
що 11 вересня 2009 р.
відійшов від нас у вічність
на 95-му році життя.

**СВ. П.
мг'р. СВЯТОСЛАВ Н. КОЦИБАЛА**

Прибиті горем:

- дружина – ГІЗЕЛЯ з дому СТОЦЬКА
- дочка – д-р АРКАДІЯ
- швагерка – СТЕФАНІЯ КОБИЛЕЦЬКА з сином мг'р ЯРКОМ і дружиною ПІЯ
- діти покійних швагерок
 - ІГОР ТАРАТУЦЬКИЙ з дружиною ДЖОЕН
 - СЯНЯ СМІТ з мужем БЕРНІ
 - УЛЯНА СТУАРТ з мужем КАРСОНОМ
 - ТАНЯ ТАТАРКО

та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

ПАРАСТАС був відправлений в середу, 16 вересня 2009 р. в похоронному заведенні Whalen and Ball в Йонкерсі, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 17 вересня в церкві св. Михайла в Йонкерсі, а відтак на Ferncliff Cemetery – Rosewood Mausoleum, Hartsdale, NY.

Замість квітів в пам'ять Покійного родина просила складати пожертви на:

Ukrainian Museum and Library of Stamford, 161 Clenbrook Road, Stamford, CT 06902, або

St. Michael's Ukrainian Catholic Church Building Fund, 21 Shonnard Pl., Yonkers, NY 10703.

Ділимося сумною вісткою, що
7 вересня 2009 року у Фініксі, Арізона
відійшов у вічність дорогий ТАТО І ДІДО

СВ. П. МИРОН Р. ЛУЦИШИН

Народився 22 серпня 1923 року в
с. Юсковичі (тепер Йосипівка), Україна.

Мирон Луцишин був щирим українським патріотом. Маючи 13 років, вступив до ОУН та боровся за незалежність України понад вісім років, до часу, коли у 1944 році потрапив у німецький полон. Кінця Другої світової війни дочекався в таборі Дахав, котрий був визволений американською 7-ою Армією. Після війни багато помагав українцям в таборах для біженців у Регенсбургі та Мюнхені. Він подбав про місце в єврейській синагозі, де можна було відправляти українські католицькі Літургії. Короткий уривок з його життя був увічнений в книжці "Sliders, the Novel", автором якого був Brad Linaweaver. Книжка була видана в США, Англії та Німеччині.

У 1950 році Мирон здобув вищу освіту в ділянці політичних наук в University of Heidelberg. Маючи нагоду, прибув до Чикаго, США. Там же на заставі пізнав Тересу Швабавер з котрою оженився через декілька місяців. В Америці був власником корчми, крамниці, працював помічником у Chicago Orchestra Hall, займався продажем нерухомості та забезпечення. За останніх 18 років свого життя, багато часу та зусилля присвятив сиротам в Україні. Від 1991 року до 2004 року відвідував сиріт в Україні та привозив їм гроші й іншу допомогу.

Коли вже не міг подорожувати, писав статті та збирав фінансову допомогу від діаспори. Мирон був дуже активний в українській громаді. Написав багато статей на тему сиріт в Україні, політичної ситуації в Україні та боротьби за рідну мову.

Залишилися у смутку:

- діти – АНДРІЙ, ЙОСИФ, АЛЕКС, ЯНІНА ЙОРДАК
- внуки – АЛЕКСИС, АЛАНА, АНДРІЙ, МІСА, БРАЙС,
РОМАН ЛУЦИШИН І МЕЛОДИ ЙОРДАК

багато племінників та племінниць в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Як батько, він завжди поучав та вимагав найкращого від нас. Будемо дуже тужити за ним, бо знаємо, що міг ще багато нас навчити. Його останнім бажанням було бути похованим біля своїх батьків в рідному селі. Його син Алекс виконає це бажання пізніше цього року. Якщо хтось має бажання скontaktуватися з родиною, просимо писати до:

Alex Lucyshyn, 1387 Oak Bend Way, Lawrenceville, GA 30045.

З глибоким жалем і смутком повідомляємо,
що у вівторок, 15 вересня 2009 р.
в Елктон, Мериленд, відійшла у вічність
наша найдорожча
МАМА І БАБЦЯ

**СВ. П.
ОСИПА МАСЛЯНКА**
нар. 12 червня 1923 р. в Чорткові.

Залишилися у глибокому смутку:

- син – БОГДАН
- донька – РОМАНА з чоловіком ЧАРЛС
- внуки – ОЛЕКСАНДЕР І КАТЕРИНА

*Мамо, Ти все будеш близько в наших серцях
і ми ніколи не забудемо твоєї любови.*

Вічна її Пам'ять!

Український Спортивний Осередок
„Тризуб“ у Філядельфії

ділиться сумною вісткою зі своїми
членами та українською громадою,
що 14 вересня 2009 р. відійшов у вічність
співосновник та багатолітній член управи
„Тризуба“ у Філядельфії

**СВ. П.
СИДІР НОВАКІВСЬКИЙ**

нар. в Богородчанах в Україні.

Опечаленій дружині Покійного Євгенії,
ближчій і дальшій родині, складаємо глибокі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Управа УСО „Тризуб“

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська • 973-292-9800 #3040 • adukr@optonline.net

ARKA

Нитки, тканина до вишивання,
писанкові прибори, касети, відео-
касети, CD, шкільні книжки, хустки,
кераміка, різьба.

89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

APON MUSIC and VIDEO
P.O. Box 3082, Astoria, NY 11103
Tel.: (718) 721-5599

Концерт пісень В. Івасюка.
Апон – 7825. Палац „Україна” в Києві.
17 річниця Незалежності 2017.
Улюблені пісні 50-60 років 7826.
Серія „Роксоляна” 7811/7823 VHS-DVD

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Найбільший вибір українських книжок.

Замовляйте каталог:

1-866-422-4255

www.ukrainianbookstore.com

Українська книгарня в Торонто.

Історичні книжки, мемуари, шкільна література,
книжки для дітей. Українські фільми та музика.
Вишиті сорочки та футболки, хустини з Японії.
Безкоштовна висилка по Канаді та США.

Адреса книгарні і вебсайт:
Тел.: 416-236-5890 • www.bukvastore.com

Ярослав Лемеґа

Архітектор, проєктант/будівельник
житлових і комерційних будинків.

Тел.: 732-872-2512

Обслуговує ціле Нью-Джерсі.

ЮРІЙ Б. КОРДУБА
Адвокат

Emphasis on Real Estate, Wills,
Trusts and Elder Law

Ward Witty Drive, P.O. Box 249, Montville, NJ 07045
Hours by Appointment! Tel. (973) 335-4555

• ПРАЦЯ •

Молода родина в Metuchen, NJ
шукає україномовну жінку до
помочі з 3-місячною дитиною
2-3 дні в тиждень.
Тел.: (732) 321-1064

Шукаємо жінку по
догляду за старшою жінкою
в околиці Yonkers, NY.
Тел.: (914) 307-1699

• РІЗНЕ •

KOZAK CONSTRUCTION, Co.

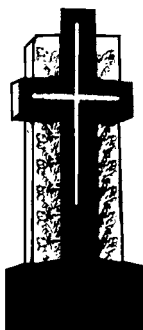
Ремонтуюмо і переробляємо хати,
помешкання, пивниці, паркети, кафлі,
шідрак, шпаклювання, малювання.

Тел.: (201) 437-3227 • (646) 279-1910

Рекляма – ключ до успішного бізнесу!

SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ДАРКО ВОЙТОВИЧ, власник
(908) 647-7221 • (732) 356-1209

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ
З РІЗНИХ ГРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ
ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ,
СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГУ ТА ІНШИХ.

Oblast Memorials

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.

Got married? Got children? Need life insurance!**New 20-year term policies with low rates**

• You can get **\$25,000** coverage

...for under **\$6/month** if you're 25 years old*

...for about **\$7/month** (female) and **\$10/month** (male) if you're 45 years old*

Ask about our other **new** low rates!

Call **800-253-9862** to speak with a customer service representative,
who can provide you with details about all of our products and rates
and help you reach a decision suited to your needs.

Ukrainian National Association, Inc.
2200 Route 10
Parsippany, NJ 07054

UNA and the community:
Partners for Life

*Non-tobacco rates